

Saudiarabiens inre dynamik: regimen, oljan och folket

Carl-Adam Lindros

FOI-R--3891--SE

JUNI 2014

Carl-Adam Lindros

Saudiarabiens inre dynamik: regimen, oljan och folket

Bild/Cover: Kingdom Tower av Sam DeLong (CC BY SA).

<http://www.flickr.com/photos/bfsminid/6602270483/in/photostream/>

Titel	Saudiarabiens inre dynamik: regimen, oljan och folket
Title	Saudi Arabia's inner dynamics: regime, oil and people
Rapportnr/Report no	FOI-R--3891--SE
Månad/Month	Juni/June
Utgivningsår/Year	2014
Antal sidor/Pages	62 p
ISSN	1650-1942
Kund/Customer	FOI (praktikarbete)
Forskningsområde	8. Säkerhetspolitik
FoT-område	Temaområde
Projektnr/Project no	I1816
Godkänd av/Approved by	Maria Lignell Jakobsson
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys/Defence Analysis

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. All form av kopiering, översättning eller bearbetning utan medgivande är förbjuden

This work is protected under the Act on Copyright in Literary and Artistic Works (SFS 1960:729). Any form of reproduction, translation or modification without permission is prohibited.

Sammanfattning

Landets styrande, släkten Al Saud, har sedan Saudiarabiens enande 1932 haft maktmonopol i landet och styr Saudiarabien likt ett storföretag. Ur ett Al Saudiskt perspektiv är det idag svårare att behålla makten då regimen har blivit mer ifrågasatt av landets medborgare. Idag är 70 % av Saudiarabiens befolkning under 30 år och trots landets enorma oljerikedomar är många i landet socialt låsta, fattiga och saknar arbete.

För Al Saud har den största utmaningen kommit att bli hur regimen kan behålla makten, men samtidigt ge folket vad de vill ha. Man har tvingats att balansera mellan religiöst konservativa och reformprogressiva förändringar i landet för att vinna lojalitet och förtroende. Landet försöker också köpa sig till kontroll och erkännande via landets oljetillgångar genom att exempelvis finansiera välfärdsförmåner och stimulanspaket.

Effekten av detta har blivit att regimen behövt mer olja, och trots försök till ekonomisk diversifiering är 80–90 % av landets intäkter fortfarande oljerelaterade. På sikt är det försvårande för de styrande då landet har en stigande inhemsk konsumtion av olja, samtidigt som den tillgängliga oljemängden minskar. För att kunna fortsätta att finansiera landets utveckling kommer Saudiarabien att behöva kompensera för den minskade oljeproduktionen genom att verka för ett högre oljepris. Konsekvensen av ett högre oljepris har blivit en internationell motreaktion, vilket har medfört att länder har börjat diversifiera sin energikonsumtion (exempelvis i form av förnyelsebara energialternativ, eller genom att producera olja som tidigare har setts som olönsam). Förändringen leder till att värdet på Saudiarabiens oljetillgångar minskar och att landet ytterligare förlorar kontrollen över sina finansiella möjligheter.

Regimen riskerar att gå en bekymmersam tid till mötes om landet inte klarar av att skapa ekonomiska aktiviteter som kan bidra till fortsatt stöd för de styrande. De ekonomiska aktiviteterna måste kunna bekosta investeringar för den unga befolkningen, vars medvetenhet om landets nuvarande situation ökar.

Nyckelord: Saudiarabien, Al Saud, petroleumstat, oljeberoende, ung befolkning, stigande utgifter, minskad export

Summary

The House of Saud has ruled Saudi Arabia with absolute power since its unification in 1932, but the regime has been faced with burgeoning opposition in recent years. The issue stems from several different factors. Today circa 70 % of the population is 30 years or younger, and despite the country's oil wealth many citizens are socially gridlocked, and poor, and they lack education and work.

For the regime the greatest challenge has become remaining in power through increasing concessions to the people. Therefore the regime has been forced to strike a balance between modern and conservative reforms as a way to regain loyalty and respect. The regime also tries to buy control with the oil money, by for example funding welfare benefits and stimulus packages.

These actions have led to an increasing dependency on oil and despite efforts in economic diversification, 80–90 % of Saudi Arabia's income is still oil-related. Eventually this is likely to become a serious issue as the country faces an increasing domestic consumption of oil, while the oil available for extraction is decreasing. To maintain a high level of spending Saudi Arabia will be forced to compensate for the lower production of barrels by raising the price.

The increase in oil prices has led to an international backlash for Saudi Arabia as it makes other energy assets more profitable in comparison (for example renewable energy as well as more expensive natural resources). If this development continues the Saudi Arabian oil assets will lose value which in turn could cripple the financial possibilities for the country.

The regime risks facing a problematic future if Saudi Arabia fails to create economic activities which can diversify the economy. The economic activities must also be able to finance the investments for the young and demanding population which have an increasing consciousness about the current situation in the country.

Keywords: Saudi Arabia, Al Saud, petrostate, oil-dependency, young population, growing expenditures, declining exports

Förord

Saudiarabiens historiska betydelse för den globala energiförsörjningen är odiskutabel men dess framtida roll är osäker. De stora oljetillgångarna borde ge landet stora möjligheter och handlingsfrihet men det förefaller alltmer tydligt att Saudiarabien lider av den typen av inlåsningar som brukar förknippas med överflödets förbannelse. Den saudiska petroleumstaten står inför en rad utmaningar. Landets inre dynamik i termer av strävan efter regimöverlevnad och vanliga människors förväntningar påverkar indirekt Saudiarabiens möjligheter till oljeexport, vilket i sin tur påverkar den globala energiförsörjningssituationen. Den inhemska energianvändningen och den socioekonomiska situationen är exempel på interna faktorer med stor betydelse för Saudiarabiens framtid, vilket Carl-Adam Lindros, som har praktiserat på FOI under våren 2014, på ett övertygande sätt visar i denna rapport.

Daniel K Jonsson

Forskningsledare

Innehållsförteckning

1	Inledning	9
	Syfte, metod och avgränsning.....	10
	Begreppet petroleumstaten	11
2	Historisk bakgrund	13
	Bildandet av petroleumstaten.....	15
	Saudi Aramco – Saudiarabiens hjärta.....	16
	Den amerikansk-saudiska relationen grundläggs	17
	Relationen med USA utvecklas.....	19
3	Al Sauds Saudiarabien	21
4	Saudiskt beslutsfattande – mellan konservatism och modernism	24
	Religionen som maktmedel.....	25
	Växande medvetenhet i landet.....	26
5	Arbete i Saudiarabien	27
6	Utbildning i Saudiarabien	29
	Mellan konservatism och modernism	29
	Utbildningsprogrammet Tatweer	29
	Högre studier	30
	Framtida utmaningar	30
7	Oljans betydelse för regimen	32
	Oljans bidrag till den ekonomiska utvecklingen	32
	Stigande oljepris	32
	Budget och kommande projekt.....	33
	Fördyrande led och konsekvenser	34
	Diversifiering av ekonomin – Vision 2020	34

8	Saudiarabiens oljetillgångar och dess energikonsumtion	36
9	Analys av Saudiarabiens oljeframtid	41
	Oljans globala dynamik och hur det påverkar petroleumstaten	41
	Behovet av ett högt oljepris	42
	Peak (Aramco) Oil? – tecken på produktionsavmattning	42
	OPEC – brist på koordination och långsiktighet	44
	Den nya energirevolutionen och utmaningar för Saudiarabien	46
10	Pågående förändringar och oroligheter i Saudiarabien	48
	Kommande regentskifte.....	48
	Sociala oroligheter	49
	Al Saudisk oro för terrorism	50
	Relationen till Iran	51
	Relationen till USA.....	51
11	Avslutning	53
	Källförteckning	54
	Bilaga: karta över Saudiarabien	62

1 Inledning

Den globala efterfrågan på många naturresurser som olja, metaller, och kol har stigit i en ohållbar takt de senaste femtio åren. Den allt högre efterfrågan på naturresurser beror till stor del på en tilltagande befolkningsökning och industrialisering av allt fler av världens regioner. Industrialiseringen har genom åren lett till ekonomisk tillväxt vilket har möjliggjort en stigande konsumtion.

Oljan är en strategisk naturresurs som agerar motor för ekonomisk tillväxt och militär funktionalitet. Idag står oljan för en tredjedel av världens energi samt cirka 80 % av transportbränslet.¹ Råolja som produkt är i grunden oanvändbar – det är först när råoljan raffinerats som den kan användas till bland annat petrokemikalier, plast, asfalt, konstgödsel och elproduktion.² Oljepriset påverkar därmed slutkostnaden för konsumenter inom andra områden, exempelvis livsmedel.

Det uppenbara dilemmat som många oljeberoende länder står inför är att den globala konsumtionen av olja fortsätter att stiga trots att oljan är icke-förnyelsebar och ojämnt fördelad bland världens länder. Merparten av oljan som exporteras kommersiellt kommer från olje- och gasrika stater som är beroende av oljeintäkter för att upprätthålla landets ekonomiska tillväxt och stabilitet. Om ett lands ekonomiska tillväxt och militära funktionalitet förutsätter billig energi innebär det att handlingar och händelser som påverkar tillgängligheten eller priset på olja kan få långtgående negativa konsekvenser för de oljeimporterande länderna.

Saudiarabien har sedan oljeupptäckterna 1938 kommit att bli en av världens viktigaste producenter och exportörer av råolja. Landet har idag ungefär 18–20 % av världens bevisade oljereserver. På samma sätt som oljeimporterande länder är beroende av Saudiarabiens olja är landet i sin tur beroende av oljeintäkter. Idag svarar landets petroleumsektor för hela 80–90 % av budgetintäkterna, och 90 % av de totala exportintäkterna³ som upprätthåller de samhällsliga funktionerna i landet. Oljeintäkterna är inte bara viktiga för den saudiska ekonomin utan också en nödvändighet för att regimen ska kunna behålla makten och svara upp mot de förväntningar som ställs på dem. Problemet är idag att mindre olja finns tillgänglig för export, vilket innebär att regimen måste hitta vägar att kompensera för detta ekonomiska bortfall.

¹ Cobb, 2013

² Ibid

³ OPEC, 2013

Syfte, metod och avgränsning

Syftet med rapporten är att genom analys av den socio-ekonomiska utvecklingen i Saudiarabien bredda förståelsen för hur petroleumstatens utveckling och agerande påverkar landets framtid, och hur dess interna agerande kan påverka den globala försörjningstryggheten för olja.

Frågeställningar som är relevanta för att uppfylla rapportens syfte är följande:

1. Hur påverkas Saudiarabien i stort av regimens vilja att behålla makten?
2. Vad gör landet för att försöka minska sitt oljeberoende?
3. På vilka sätt påverkar Saudiarabiens agerande relationen mellan petroleumstater och oljeimporterande länder?

Informationsinhämtningen har delats in i tre faser; generell information om oljan och gasens roll i världsekonomin, petroleumstaten, samt Saudiarabien.

Saudiarabien är en av många oljeekonomier (om än den viktigaste) som idag är med och påverkar den globala försörjningstryggheten för olja. För att få en bredare förståelse i frågan rekommenderas en vidare utredning av andra betydande petroleumstater inom exempelvis OPEC (Organization of Petroleum Exporting Countries).

Rapporten avser att upplysa läsaren om det nutida Saudiarabien. Tidsramen är därför de senaste 10–15 åren. Perioden är intressant eftersom oljeprisen har stigit markant vilket har lett till stora ekonomiska möjligheter för petroleumstaterna.

Faktorer som kan besvara frågeställningarna

För att undersöka Saudiarabiens utveckling togs ett antal faktorer fram som förklarar och påverkar den socio-ekonomiska utvecklingen i landet. För Saudiarabien är det faktorer som intäkter, oljeimport, arbetslöshet, utbildning, utgifter, tillväxt, konsumtion, social rörlighet, rättigheter och så vidare. Informationen delades sedan in i fyra olika kategorier.

1. Huset Al Sauds önskan att bibehålla makten i landet
2. Den socio-ekonomiska situationen och dess utveckling
3. Ekonomisk utveckling vid sidan om oljesektorn
4. Oljesektorn

För att operationalisera analysen antogs att kategori 1 är en konstant variabel, eftersom konstitutionen har sett likadan ut sedan mitten av 1700-talet. Från detta perspektiv undersöktes sedan hur det påverkade utvecklingen i kategori 2, 3 och 4 på olika sätt.

För att göra rapporten mer koncentrerad har ett selektivt urval gjorts. För läsare som är intresserade av att utforska ämnet mer utförligt rekommenderas följande startpunkter (se referenser i fotnoter).

- Mellanösterns moderna historia⁴
- Den amerikansk-saudiska relationen⁵
- Den politiska bilaterala utvecklingen i Mellanöstern, främst Iran-Saudiarabien⁶
- Sunni-shia-motsättningarna i landet och runt landets gränser⁷
- Huset Al Sauds interna dynamik⁸
- Den moderna energidebatten⁹

Begreppet petroleumstaten

Saudi arabien är en petroleumstat och om man ska förstå landets socio-ekonomiska utveckling är det därför nödvändigt att förklara hur petroleumstaten fungerar. Vilka är petroleumstatens svåraste hinder, och varför?

Vad alla petroleumstater har gemensamt är att de i huvudsak förlitar sig på olje- och gasexport som främsta inkomstkälla. De stora möjligheterna i petroleumstaten är också dess svaghet då landets tillväxtkapacitet (och budget) är baserat på oljepriset, eller mängden oljefat som produceras, samt hur väl intäkterna distribueras inom landet. Oljan ger så pass stora ekonomiska fördelar att avkastningen oftast överstiger petroleumstatens övriga ekonomiska aktiviteter, vilket leder till att dessa till stor del åsidosätts. Det innebär att många petroleumstater kan ha sämre ekonomisk tillväxt än länder utan olja.¹⁰

Under perioden 1965–1998 sjönk exempelvis bruttonationalprodukten per capita i många oljerika stater med i genomsnitt 1,3 %, medan länder från tredje världen utan olja hade en genomsnittlig tillväxt på 2,2 %.¹¹ Den mest accepterade förklaringen till detta fenomen är att olja och gas till skillnad från andra råvaror hindrar den demokratiska utvecklingen i petroleumstater på grund av den goda

⁴ Yapp, M.E. (1996). *The Near East Since The First World War*

Mansfield, P. (2004). *A History of the Middle East*

⁵ Bronson, R. (2008). *Thicker Than Oil: America's Uneasy Partnership with Saudi Arabia*

⁶ Journal Middle East Quarterly

⁷ Ibid

⁸ Lacey, R. (1997). *The Kingdom: Arabia And The House of Sa'ud*

Johns R, Holden, D. (1982). *The House of Saud*

⁹ Clapp, J. (2005). *Path to a Green World*

¹⁰ IMF, 1999

¹¹ Gylfason, 2000. Detta gäller inte Norge som är ett undantag.

avkastningen. Det i sin tur begränsar ländernas intresse för ekonomiska utveckling och demokratiska reformer.¹²

Petroleumstatens problematik kan sammanfattas enligt följande:

- Med betydande oljeintäkter har landet mindre behov av att upprätta institutionella ramverk för att reglera, stimulera och skydda landets övriga ekonomi.¹³
- De goda vinstmarginalerna från oljeutvinning tenderar att försvaga betydelsen av den övriga ekonomin och det tvingar ett land att förlita sig mer på oljeintäkter.¹⁴
- I de flesta petroleumstater tillfaller rikedomarna en liten grupp människor som själva väljer hur välståndet ska spridas. Kapitalet är så pass koncentrerat att det ger upphov till korruption samt minskande oljeintäktstransparens.¹⁵

Om betydelsen av olja som främsta inkomstkälla ökar så ligger det i ländernas intresse att få ut ett så högt oljepris som möjligt. På så sätt påverkar petroleumstaten den internationella utvecklingen av oljepriset, vilket i sin tur drabbar de länder som är beroende av oljeimport. Om petroleumstaten inte lyckas diversifiera ekonomin vid sidan av oljan riskerar landet att stagnera ekonomiskt. I boken, *The Quest, Energy, Security, and Remaking of the Modern World* (2012) använder Daniel Yergin begreppet omvänt Midasgrepp (*reversed Midas Touch*) för att förklara vad som sker om en petroleumstat inte lyckas diversifiera ekonomin bortom olja.¹⁶

En sådan petroleumstat kommer över tid ha färre möjligheter att skapa andra inkomstkällor. När oljepriset stiger för det med sig ökade krav att spendera mer av oljeintäkterna på landets befolkning. Landets styrande besvarar påtryckningarna genom exempelvis subventioner, sociala program och andra projekt. Försöken att återuppliva de övriga sektorerna misslyckas oftast vilket leder till en fortsatt expanderande roll för oljesektorn. Länderna budgeterar sina utgifter efter ett satt oljepris, och det är under olje-boomar kontrakt skrivs, projekt finansieras och människor blir anställda. Skulle oljepriset sedan sjunka kommer petroleumstaten att vara oförmögen att minska sitt spenderande på grund av att landets styrande är oroade för politiska motreaktioner. Detta tvingar landet att fortsätta spendera, och spenderandet måste finansieras av ökade oljeintäkter.¹⁷

¹² Ross, 2001; Acemoglu, 2012

¹³ Ibid

¹⁴ Corden, 1982

¹⁵ Kaldor, 2007

¹⁶ Yergin, 2011

¹⁷ Ibid.

2 Historisk bakgrund

Under 1900-talets inledning började geologer från västerländska oljebolag resa runt för att prospektera efter olja i fattiga delar av världen. När olja sedan påträffades i vissa regioner kunde oljebolagen genom kolonialt inflytande och skickligt förhandlande tillskansa sig fördelaktiga oljekoncessioner.¹⁸ Detta ledde till att stora oljetillgångar hamnade under oljebolagens kontroll under första hälften av 1900-talet, vilket gav enorma vinster.

Genom åren blev de oljerika länderna mer medvetna om koncessionernas ofördelaktighet då man stängdes ute från en stor del av landets egna rikedomar. Oljebolagen kunde tidigare rättfärdiga detta genom att påvisa att oljeextrahering var kunskaps- och kapitalintensivt, och att det därför var något de oljerika staterna själva var oförmögna att göra. Skillnaderna mellan parterna minskade över åren, vilket ledde till att de oljerika staterna begärde bättre villkor i koncessionskontrakten. Problemet var att koncessionsförhandlingarna i regel inte skedde direkt mellan parterna utan via en tredje part för att skydda oljebolagen, och för att försvara för de oljerika staterna. Följderna blev därför att de oljerika staterna fick en mindre del av de totala intäkterna, men detta skulle komma att förändras.

För västvärlden hade olja under början av 1900-talet kommit att bli viktigare att kontrollera, främst av två anledningar:

- Petroleum kom att spela en mer betydande roll i den nya krigsföringen som fick sitt genombrott i slutet av första världskriget (1914–1918). För att behålla de militära fördelar som stridsskepp, flygplan och stridsvagnar gav krävdes det säker tillgång till olja.¹⁹
- Under 1920-talet började bilindustrin bli en allt viktigare del av den amerikanska ekonomin. Denna nya industri spreds även i Europa.

Ur ett energisäkerhetsperspektiv började det västerländska behovet av olja från Mellanöstern att problematiseras efter 1945. Efterkrigsperioden medförde en avkolonisering av främst Afrika och Asien, men även Mellanöstern. De två största förändringarna i Mellanöstern var:²⁰

- Bildandet av staten Israel 1948.

¹⁸ En koncession är ett slags bindande kontrakt som innebär att ett oljebolag har rätten att utforska och utveckla oljeproduktion i vissa geografiska block. Kontraktet är tidsbegränsat och innefattar ekonomisk kompensation.

¹⁹ Dahl, 2006; Yergin, 2008

²⁰ Klare, 2001; Yergin, 2008

- Brittiska trupper som tidigare hade varit den stabiliserande maktfaktorn i regionen började successivt dra sig tillbaka från 1948 till slutet av 1960-talet.

Förändringarna ledde till växande oroligheter i regionen och ett motstånd mot västvärldens inflytande, bland annat från Egyptens dåvarande president Gamal Abdel Nasser. Nasser försökte ena regionen, politiskt och kulturellt.²¹ Han ville också skapa ett aktivt motstånd mot väst med huvudmålet att lösa upp resterna av den gamla koloniala kontrollen som man ansåg att Europa och USA fortfarande hade. För väst fanns det ett säkerhetspolitiskt intresse i ha ett fortsatt inflytande i regionen. Den stigande oljekonsumtionen hade inneburit att olja från Mellanöstern hade blivit viktigare för upprätthållandet av låga oljepriser. 1955 var 50 % av Suezkanalens trafik oljerelaterad, varav två tredjedelar av oljan skulle till europeiska hamnar.²² Detta utnyttjade Nasser när han nationaliserade Suezkanalen 1956.

Nationaliserandet av Suezkanalen möttes av protester, främst från Storbritannien och Frankrike.²³ För att stoppa nationaliserandet försökte länderna i ett tidigt skede genom en serie internationella konferenser att påpeka Egyptens oduglighet som operatör av kanalen.²⁴ När det diplomatiska medlandet visade sig verkningslöst beslutade Frankrike och Storbritannien (med stöd från Israel) att istället försöka ta tillbaka kanalen med militära medel, men misslyckades.

Effekten av att Suezkanalen stängdes ner ledde till en stigande brist på råolja. Detta tvingade regeringar och oljebolag i Europa och USA att samarbeta med varandra för att hitta en lösning. Lösningen benämndes *"The Oil Lift"* och *"The Sugar Bowl"*. Målet med det förstnämnda var att återigen göra den västra hemisfären till den huvudregion för oljeförvaring som det tidigare hade varit. För att åstadkomma det styrde regeringar och oljebolag om det tidigare logistiknätet via Suezkanalen genom att sätta in flera oljetankers som tog sjövägen runt Afrika och Godahoppsudden.²⁵ Via fler och större oljetankers kunde de kompensera för den kortare sjövägen Suezkanalen innebar. Oljan som nådde europeiska hamnar distribuerades sedan rättvist, likt socker från en stor sockerskål (därav uttrycket Sugar Bowl) mellan de europeiska länderna, via Petroleum Emergency Group (PEG), som hade bildats av Organization of European Economic Cooperation (idag Organization of Economic Cooperation and Development, OECD).²⁶

²¹ Butt, 2012

²² Yergin, 2008

²³ Ibid. I Storbritannien ansåg man att Nasser och förståtligandet av kanalen var ett hot mot landets framtid som världsmakt. I Frankrike trodde man också att Nasser gav ytterligare inspiration till den växande nationalistiska rörelsen i Algeriet.

²⁴ Örn, 2007

²⁵ Nya oljetankers med större tonnagekapacitet började också byggas.

²⁶ Yergin, 2008

Bildandet av petroleumstaten

Även om Nassers intentioner misslyckades och kanalens betydelse minskade anammades hans idéer av de oljerika staterna som tidigare inte hade kunnat förhandla till sig bättre koncessionsrätter. Genom att hota med nationalisering kunde de i tur och ordning använda sig av varandra för att förhandla till sig bättre villkor i koncessionsavtalen. Sårbarheten i energisystemet vid den här tidpunkten gjorde att många oljerika stater kunde få igenom mer långtgående ekonomiska krav än tidigare.

Situationen utnyttjades vidare när flertalet av de oljerika staterna 1960 bildade Organization of Petroleum Exporting Countries, OPEC.²⁷ OPEC var en reaktion mot bristen på ägarskap, delaktighet i oljeproduktionen och det låga oljepriset under 1950-talet. Organisationen blev ett medel för att koordinera och ena medlemmarnas petroleumpolicies för att förhandla fram rättvisare koncessionskontrakt. OPEC innebar också att cirka 60–70 % av världens kända oljereserver samlades under samma organisation, vilket ledde till att OPEC fick stort politiskt inflytande världen över.²⁸

Västerländsk oljekonsumtion kom efter OPEC:s bildande att ytterligare problematiseras. Den stigande efterfrågan på råolja innebar att västerländsk konsumtion kom att förlita sig mer på regioner man tidigare hade kontrollerat, men som nu ansågs politiskt oroliga. Problemet var också att OPEC som maktverktyg ledde till politiska motsättningar, vilket försvårade det västerländska inflytandet i många regioner. Det innebar att oljeimporterande länder blev tvungna att förhandla mer än tidigare. Trots detta uppstod friktion mellan parterna, och en viktig vändpunkt blev oljeembargot 1973. Oljan användes som ett politiskt vapen mot Israel och dess allierade i den arab-israeliska konflikten (Yom-Kippur-kriget) 1973 (som utkämpades mellan Israel och en koalition av arabiska stater ledda av Egypten och Syrien). För att försöka förhindra ytterligare israeliskt stöd började de arabiska medlemsländerna inom OPEC att skära ner oljeproduktionen med fem procent varje månad (totalt blev det cirka 25 %). Utöver detta lade man också ett oljeembargo på alla de länder som stödde Israel i konflikten. Förutom politiska ambitioner hade aktionen också ekonomiska motiv och OPEC krävde att de västerländska oljebolagen skulle öka den ekonomiska kompensationen med 70 % per fat olja.

Därmed ersattes en lång period av billig olja snabbt med stigande energipriser och minskad tillgänglighet. Effekterna av embargot förstärktes markant av

²⁷ OPEC bildades 1960 av Iran, Irak, Kuwait, Saudiarabien och Venezuela. Därefter har Qatar (1961), Indonesien (1962), Libyen (1962), Förenta Arabemiraten (1967), Algeriet (1969), Nigeria (1971) Ecuador (1973), Gabon (1975) samt Angola (2007) anslutit sig till organisationen. Mellan 1992 till 2007 sa Ecuador upp sitt medlemskap. Gabon avslutade sitt medlemskap 1995, och Indonesien avslutade sitt 2009.

²⁸ Shell, 1985

börskraschen i januari 1973 som inledde den ekonomiska 1970-talskrisen. Embargots slagkraft blev därför stor, både politiskt och ekonomiskt. 1974 fick OPEC igenom sina ekonomiska krav och det medförde att oljepriset fyrdubblades.²⁹

Trots att de västerländska oljebolagen hade försökt att förhandla sig kvar blev situationen över tid ohållbar, och de oljerika staterna började förstatliga oljeverksamheten. Före 1970 var det bara Ryssland (1917) och Mexiko (1938) som hade lyckats med att nationalisera oljeindustrin, men efter 1970 ökade antalet nationaliseringar markant. Mellan 1973 och 1982 förlorade oljebolagen i västvärlden ungefär 50 % av sin tidigare produktionskapacitet, från ungefär 30 miljoner till 15,2 miljoner fat per dag. Under samma period minskade oljekonsumtionen i länderna med bara 15 %.³⁰ Reservproduktionskapaciteten sjönk samtidigt från 25,5 miljoner till 6,7 miljoner fat per dag, vilket var en nedgång med cirka 74 %.³¹

För västvärlden innebar detta maktskifte att oljebolagen gick från att vara ägare till att bli inhyrda kontraktörer. Det är i den rollen som oljebolag som BP, Chevron, Exxon, Shell och Total fortfarande har stort inflytande. Däremot har förändringen inneburit att den tidigare globala dominansen har ersatts av fler aktörer. Idag ägs cirka 65–70 % av världens oljetillgångar inte av dessa bolag, utan av statligt ägda oljebolag.³² Idag är det dessa så kallade petroleumstater som själva bestämmer vad som ska göras med oljan och gasen.

2014 har det ökade ekonomiska välståndet i världen inneburit att nya oljekonsumerande marknader och oljebolag är på jakt efter olja, inte minst i Asien. Det minskade gapet mellan konsumerad och tillgänglig olja har inneburit att all olja som förs ut på världsmarknaden är viktig för den globala konsumtionen. Problemet är att denna globala tillförsel inte alltid är friktionsfri på grund av många länders interna utveckling.

Saudi Aramco – Saudiarabiens hjärta

Kungadömet Saudiarabiens möjligheter att utveckla en god ekonomi med handel, industrier och liknande har varit begränsade. När Abdul Aziz Saud (mer känd som Ibn Saud) enade provinserna Hejaz och Nejd till Kungadömet Saudiarabien 1932 var landet ett av de fattigaste i världen på grund av en lång historia kantad av konflikter, krig och maktkamper. Landets huvudsakliga ekonomiska inkomster kom från pilgrimsskatter från de som deltog i Hajj och Umra (den stora respektive lilla vallfärden till Mecka). Under början av 1930-talet minskade

²⁹ CBC News, 2008

³⁰ Ayoub, 1994

³¹ Ibid

³² Mcully, 2007

antalet pilgrimer drastiskt på grund av den stora depressionen. Ibn Saud tvingades därför till andra sätt att få inkomster. Lösningen kom att bli oljekoncessioner.

Från det första oljefyndet i Persien 1908 skulle det dröja till 1923 innan geologen Frank Holmes begav sig till Nejd för att teckna landets första oljekoncession med Ibn Saud. Prospekteringsrätten gällde delar av Al-Ahsa, i provinsen Ash Sharqiyah. För att prospektera efter olja behövde Holmes kapital men de tilltänkta riskkapitalisterna ansåg att projektet var alldeles för riskfyllt då det fanns en stor osäkerhet gällande hur regionen skulle utvecklas. Holmes kunde inte fullfölja sitt uppdrag och begav sig istället till Bahrain för att teckna en oljekoncession med shejken av Bahrain 1925. Han sålde den sedan vidare till det amerikanska oljebolaget *Standard Oil of California* (Socal, senare Chevron). Olja hittades kort därefter, och det fick till följd att Saudiarabien blev intressant för västerländska oljebolag.³³

Holmes misslyckande i Saudiarabien innebar att Ibn Saud 1933 ställde ut en ny oljekoncession för Al-Ahsa. Valet av kontraktör stod mellan det brittiskt kontrollerade oljebolaget The Iraq (Turkish) Petroleum Company (IPC) och Socal. Oljebolagens intresse för regionen var väldigt skilda från varandra. Socal behövde flera oljekoncessioner medan IPC ville hålla konkurrenter ute från Mellanöstern. Socal var villiga att betala mer för oljekoncessionen, vilket var passande då den saudiarabiska statskassan vid tillfället var tom.³⁴ För koncessionen betalade Socal cirka 35 000 pund (30 000 pund i lån och 5 000 pund som första årets royalties). Utöver det utlovade bolaget ett andra lån på 20 000 pund som skulle ges efter 18 månader, samt ytterligare ett lån på 100 000 pund om olja hittades.³⁵ Koncessionen skrevs på 60 år och prospekteringsrätten gällde 360,000 Square miles (932 kvadratkilometer).³⁶ USA hade, först med kontraktet i Bahrain och sedan det i Saudiarabien, vunnit två prestigesegrar och lyckats slå sig in på en marknad i en region som tidigare hade dominerats av Storbritannien.

Den amerikansk-saudiska relationen grundläggs

Med facit i hand var den amerikanska regeringen omedveten om vilka oljefyndigheter som fanns i landet och därför hade man till en början en ganska avvaktande inställning till en vidare diplomatisk relation med Saudiarabien.³⁷

³³ Long, 1979

³⁴ Yeboah, 2014

³⁵ All betalning skedde i guld.

³⁶ Yergin, 2008

³⁷ Ibid

För Socal innebar det varma klimatet och den svårarbetade ökenterrängen att prospekterandet efter olja blev dyrt och påfrestande. Skulle olja hittas var Socal osäkra på hur den skulle fraktas iväg, då det varken fanns pipelines eller byggda vägar. De dyra kostnaderna ledde till att Socal bjöd in ytterligare en partner, det amerikanska oljebolaget Texas Oil Company (Texaco, idag ägt av Chevron) som förvärvade 50 % av koncessionsrätten. Samföretaget skulle efter en tid bli benämnt som California Texas Oil Company (Caltex).

Den 4 mars 1938 påträffades den första oljan nära staden Dammam, vilket möjliggjorde kommersiell export. Redan året därpå kunde Saudiarabien exportera sin första olja.³⁸ Trots att Socal begärt amerikansk representation tidigare var det först vid oljefyndet i Dammam som Roosevelt-administrationen fick intresse för att stärka den diplomatiska relationen med landet.³⁹

Under andra världskriget bombade axelmakterna saudiarabiska oljeanläggningar i Ash Sharqiyah då dessa var strategiska objekt att slå ut eller kontrollera. Med olja som främsta inkomstkälla blev Ibn Saud oroad för att fortsatta bombningar skulle radera den saudiska ekonomin. Därför godkände han att den amerikanska militären fick inrätta flygbaser i landet med uppgiften att skydda oljeanläggningarna.

Relationen förbättrades ytterligare och 1942 fanns amerikansk representation på plats i Riyadh. Ett år senare bytte dessutom Caltex namn till Arabian American Oil Company (Aramco) för att stärka relationen länderna emellan.⁴⁰

Oljebolaget hade efter det första fyndet 1938 hittat stora mängder olja i Ash Sharqiyah och det stod klart att det skulle krävas större investeringar för att extrahera, transportera och raffinera all olja. Oljan behövde sedan dessutom säljas och för det behövde Aramco ett större distributionsnät. På grund av detta tvingades Aramco att sälja delar av koncessionen till andra partners. 1948 blev de två amerikanska oljebolagen Standard Oil of New Jersey (senare Exxon, idag ExxonMobil) samt Socony-Vacuum Oil (senare Mobil, idag ägt av Exxon) erbjudna delar av koncessionsrätten.

Den amerikansk-saudiska relationen efter 1945 kom att kompliceras av kalla kriget och ländernas skilda politiska uppfattningar. Likt många andra oljerika stater fick Saudiarabien ett större inflytande med tiden och för USA blev därför mycket av det politiska agerandet ett försök att balansera mellan amerikanska och saudiarabiska intressen. Att koordinera detta samarbete blev över tid svårare för länderna, inte minst under oljeembargot 1973. Saudiarabien hotade med att nationalisera de amerikanska oljetillgångarna om Aramco inte genomförde produktionsnedskärningar. De amerikanska oljebolagen mötte de krav som hade

³⁸ Yergin, 2008

³⁹ Ibid

⁴⁰ Ibid

ställt, men samtidigt beslutade den amerikanska regeringen utan Saudiarabiens kännedom att flyga in militära förnödenheter till Israel. Saudiarabien fick reda på vad USA hade planerat och det ledde till att OPEC även lade ett oljeembargo på USA. Den amerikanska kontrollen över Aramco kom över tid att bli allt svårare att upprätthålla och 1973 kunde den saudiarabiska regeringen förvärva 25 % av Aramco, för att 1974 inneha 60 %. 1980 förvärvade den saudiska staten 100 %. 1988 blev Aramco ett statligt företag och bytte namn från Aramco till Saudi Arabian Oil Company (Saudi Aramco).

Relationen med USA utvecklas

Den amerikansk-saudiska relationen kom ur amerikansk synpunkt att bli allt mer viktig över tid. Åren av ökad oljekonsumtion i USA hade inneburit att landet under 1970-talet för första gången var oförmöget att producera mer olja än som konsumerades.⁴¹ Tidigare hade saudiarabisk oljeexport inte varit lika viktig, men nu hoppades USA på att stärka relationen med landet för att få en långsiktig och tillförlitlig oljeexportör.⁴²

Saudiarabien kom också att inkorporeras mer som en viktig allierad i den amerikanska utrikespolitiken under 1960-talet då Storbritannien hade beviljat sina tio protektorat självständighet i Mellanöstern. Tanken var främst att Saudiarabien, men även Iran, skulle skydda amerikanska intressen i regionen från sovjetiskt inflytande men efter revolutionen i Iran 1979 förlorade USA sitt inflytande i landet. Från 1970-talet och framåt var USA med och finansierade byggandet av Saudiarabien, och amerikanska styrkor var också med och skyddade landet militärt. Den amerikansk-saudiska relationen förstärktes under 1990-talet när både George H.W. Bush och George W. Bush tillträdde som presidenter. Al Saud och Bushfamiljen hade redan 30 år tidigare grundlagt en affärsmässig och privat relation sinsemellan gällande investeringar och militärt skydd i utbyte mot lukrativa oljekontrakt.⁴³

Ländernas relation är komplex eftersom det har förekommit meningsskiljaktigheter i en rad frågor, men trots det har relationen bestått. Idag är den amerikanska importen av saudisk olja mindre, men USA och resten av världen är fortfarande beroende av att Saudiarabien ska kunna producera stora volymer olja för att hålla nere oljepriset. Detta är något som Saudiarabien har blivit allt ovilligare att göra.

Saudiarabien har sedan oljeupptäckterna 1938 blivit en av de främsta och viktigaste oljeekonomierna i världen. Idag är Saudiarabien en av världens största producenter och exportörer av råolja. Saudiarabien har ungefär 18–20 % av

⁴¹ Blas, 2013

⁴² Ibid

⁴³ Unger, 2004

världens bevisade oljereserver, vilket ger landet en nyckelroll på oljemarknaden. Landets petroleumsektor står för hela 80–90 % av budgetintäkterna, 45 % av BNP, samt 90 % av landets totala exportintäkter.⁴⁴

⁴⁴ OPEC, 2013

3 Al Sauds Saudiarabien

De som har det övergripande ansvaret för landets utveckling är olika medlemmar av familjen Al Saud. Saudiarabien kan därmed ses som ett storföretag som styrs utslutande av Al Saud-familjen och dess bekanta.⁴⁵ Många saudier som inte delar släktskap eller vänskapsband med Al Saud är därför utestängda från många nyckelpositioner i det saudiska samhället.⁴⁶

För att försäkra sig om att den framtida makten stannar inom familjen, har Al Saud i likhet med de gamla kaliferna en tradition av att skaffa många ättlingar som kan göra anspråk på makten. Landets grundare, Ibn Saud, fick exempelvis själv fyrtiofem söner som har styrt Saudiarabien till denna dag, och tanken är att styrelsekicket ska bestå. Den nuvarande kungen, Abdullah bin Saud, född 1924, kommer i framtiden att lämna över kronan till de yngre ättlingarna i successionsordningen, något som dock ter sig problematiskt av en rad anledningar.

I Saudiarabien sker successionsordningen mellan Ibn Sauds söner och inte i enlighet med den typiska far-barn-modellen som är vanlig i de flesta monarkier. Kandidatkriterierna har hittills varit ålder, son av Ibn Saud, och lämplighet att styra landet. Den här processen har inneburit att en del av Ibn Sauds söner har hoppats över (på grund av exempelvis ovilja, hälsoproblem och oförmåga), vilket har medfört allt kortare regenttider och färre lämpliga kandidater.

Under årens lopp har det diskuterats om successionsordningen ska gå över till Ibn Sauds barnbarn, men kungafamiljen, främst kronprins Salman och kung Abdullah, har inte lyckats komma överens om när det ska ske och vilken blodslinje som ska väljas.⁴⁷ Beslutet är avgörande, eftersom det innebär att 34 av de 35 överlevande släkterna som härstammar från Ibn Saud kommer att väljas bort från successionsordningen.

Den osäkra framtiden problematiseras vidare av de lagar och institutioner som ska underlätta övergången. Grundlagen Basic Law of Governance från 1992 specificerar bara att den styrande ska vara den som är bäst lämpad, vilket har gjort successionsordningen till en tolkningsfråga som baseras på subjektiva preferenser.⁴⁸ 2006 bildade Kung Abdullah ett lojalitetsråd bestående av prinsar för att hjälpa till i frågan. Trots det har det i slutändan ändå varit Kung Abdullah som själv har beslutat om efterträdare till viktiga poster. Rådet kan dock komma att bli viktigare inom en snar framtid, eftersom dess juridiska funktion innebär att

⁴⁵ Rötterna går tillbaka till 1700-talet då den första Al Saud, Muhammed Bin Saud fastslog att ingen förutom familjen Saud skulle styra i regionen.

⁴⁶ House, 2012

⁴⁷ Henderson, 2013

⁴⁸ Ibid

det kan ersätta kungen och kronprinsen om de av hälsoskäl skulle bli oförmögna att sköta sitt arbete.⁴⁹

Det nuvarande tillståndet skapar politisk och social osäkerhet både i landet och i Mellanöstern i stort gällande vilken riktning Saudiarabien kommer att ta inom de närmaste åren. Varje kung har sin egen vision för hur de vill att landet ska utvecklas och med vilka medel detta ska uppnås. För Saudiarabien har tronskiftet kommit i en kritisk period av två anledningar:

- Mellanösterns stora aktörer, Iran och Saudiarabien, konkurrerar om inflytande och regional kontroll.
- Inom landet har den demografiska strukturen förändrats markant de senaste åren, vilket har medfört större krav från befolkningen.

De saudiarabiska oljeintäkterna har genom åren använts för att finansiera och rusta upp landet. Ibn Saud och hans söner har försett landets befolkning med välfärdsförmåner i form av utbildningsreformer, sjukvård, subventioner och social välfärd. De generationer som har levt i övergången från det beduinska samhället från 1933 till det mer moderna och urbana Saudiarabien (80–85 % av den totala befolkningen var urbaniserade 2011) har upplevt stora förändringar, men dessa människor blir allt färre. År 2012 var 70 % av landets 20 miljoner arabiska invånare 30 år eller yngre, och mer än 60 % var 20 år eller yngre.⁵⁰

För de yngre generationerna som växer upp idag ses regimens välfärdsprojekt inte som något extraordinärt utan tas för givet som en självklarhet och ett absolut minimum i det vardagliga livet.⁵¹ Trots det lever 40 % av alla saudiska medborgare i fattigdom och åtminstone 40 % av de unga i åldrarna 20–24 år saknar arbete. Den resterande arbetslöshetsstatistiken är svårtolkad eftersom den inte inkluderar kvinnor.⁵² Befolkningsökningen de senaste åren har inneburit att per-capita-inkomsten har varit stagnerande sen 1980-talet.⁵³ På arbetsmarknaden är cirka 90 % av alla arbetare i den privata sektorn invandrade utländska minimumlönearbetare som behandlas som andra klassens medborgare vilka utför de basala sysslorna som många av de saudiarabiska medborgarna är ovilliga att göra.⁵⁴

Vidare är 60 % av befolkningen oförmögna att köpa en bostad. 30 % av befolkningen äger ett hem och 81 % av alla lån kommer från regeringens Real Estate Development Fund (REDF). Väntetiden för ett REDF-lån kan dröja upp

⁴⁹ Ibid

⁵⁰ House, 2013. Totalt cirka 29 miljoner boende i landet.

⁵¹ Ibid

⁵² Aluwaisheg, 2013

⁵³ House, 2013. Korrigerat för inflation.

⁵⁴ Saudi Gazette, 2013

till cirka 18 år men trots det är den maximala belåningsgraden oftast inte tillräcklig för att vanligt folk ska ha råd att köpa ett hus.⁵⁵

Sammanfattning: Al Saud-familjen styr landet likt ett storföretag, där alla viktiga poster hålls av Al Saud eller vänner till familjen. Landet befinner sig just nu i en period där den gamla successionsordningen mellan Ibn Sauds söner inom en snar framtid kommer att förändras då de flesta av dem har blivit för gamla eller dött. Regimen står också inför en rad sociala problem inom landet.

⁵⁵ House, 2013

4 Saudiskt beslutsfattande – mellan konservatism och modernism

Huset Al Saud har fortsatt att sträva efter maktmonopol, men detta har visat sig bli allt svårare på grund av ökat misstroende från landets befolkning.⁵⁶ Internets ökade utbredning har varit en bidragande orsak till att många unga saudiska medborgare blivit medvetna om hur den socio-ekonomiska situationen är jämfört med andra länder.

För Al Saud har det inneburit att regimen har tvingats balansera mellan olika modernistiska och konservativa reformer för att säkerställa sin maktposition i landet. Även om Saudiarabien betraktas som en enad stat, är landet i praktiken splittrat mellan olika beduin-stammar, tretton olika regioner, politiska motsättningar, samt landets sunni-majoritet och shia-minoritet. Exempelvis vill landets unga befolkning ha moderna sociala reformer. Alltför moderna reformer skulle å andra sidan innebära friktion med de religiösa grupperna och de traditionella sharia-värderingar landet är grundlagt på.⁵⁷ De religiösa grupperna anser att de moderna reformerna är påtvingade utifrån genom västerländska påtryckningar. Saudiarabiens utveckling är på så vis påverkad av Al Sauds vilja att behålla makten och besluten som tas baseras på hur familjen kan optimera regimen sammantagna popularitet. Det här har inneburit att regimen ofta har agerat kortsiktigt.

För att visa tydligare hur detta kortsiktiga agerande har påverkat Saudiarabien är erövringen av den stora moskén Masjid al-Haram i Mecka 1979 ett tydligt exempel: Saudiarabien hade beslutat om en rad olika modernistiska reformer, vilket stod i kontrast med landets rådande religiöst traditionella syn. När dessa beslut togs spred sig oroligheter genom landet, vilket ledde till att en grupp islamistiska rebeller intog den stora moskén i Mecka. Ockupanterna menade att Al Saud-dynastin hade förverkat sina rättigheter eftersom de ansågs korrupta, skrytsamma samt att de hade förstört den saudiska kulturen genom att låta sig bli influerade av väst.⁵⁸ De islamistiska rebellerna ville föra tillbaka islam till dess rötter genom att bland annat kräva mer konservativa reformer.⁵⁹ Efter två veckors belägring slutade dock det hela i ett blodbad då upproret slogs ned och de tillfångatagna ockupanterna avrättades. Terrorhandlingen var inte bara en attack mot den saudiska staten utan också ett hot mot Al Saud själva. Reformerna som genomfördes efter 1979 stärkte islams roll genom att exempelvis ytterligare

⁵⁶ House, 2012

⁵⁷ Under 1700-talet fastslog den första Saud att den Sunniislamska förgreningen Wahhabismen skulle vara den huvudsakliga religionen i landet, och så är det än idag.

⁵⁸ Trofimov, 2007

⁵⁹ I det här fallet gällde det bland annat avskaffandet av kvinnors rätt till utbildning, avskaffandet av television samt samhällslig exkludering av icke-muslimer.

koranstudier finansierades samt att fler moskéer och religiösa skolor byggdes för att minska oroligheterna i landet.⁶⁰ Reformerna innebar också att pengar avsattes för att sprida och beskydda islam internationellt. Saudiarabien stöttade bland annat Mujaheddin i det afghansk-sovjetiska kriget 1979-1989.⁶¹ Den religiösa skatten *zakat* kom också att via bulvaner indirekt finansiera beskyddande av terrorism och det ledde till fler terrorattentat världen över. Regimen fördömde attackerna, men gjorde lite för att motverka dessa och till slut blev också Saudiarabien ett terrormål.

Från 2000 började det inträffa olika terrorattentat mot landets medborgare och gästarbetare, vilka senare eskalerade. Den 12 maj 2003 attackerade en grupp separatister med kopplingar till al-Qaida tre avgränsade bostadsområden för västerländska gästarbetare i Riyadh. 36 människor miste livet och 160 människor skadades.⁶² Den 8 november samma år skedde en självmordsattack där 17 människor dog och 122 skadades. Senare skedde ytterligare attacker, bland annat mot oljeindustrin i Dammam och landets pipelines. I utredningarna efter den 11 september 2001 framkom det att tretton av de femton flygplanskaparna hade sitt ursprung i Saudiarabien.

2008 utsattes Prins Mohammed bin Nayef bin Abdulaziz Al Saud för ett attentat när en självmordsbombare utlöste sin laddning i hans närhet, men Nayef klarade sig. Det var det första attentatet riktat mot Al Saud sedan Kung Faisal bin Abdulaziz Al Saud mördades av sin brorson 1975. Reformerna efter 1979 som var menade att skydda Al Saud hade slagit tillbaka mot dem själva och dessutom skadat landets anseende. Numera motverkar Saudiarabien mer aktivt de regimkritiska och kontrollen av moskéaktiviteter har ökat.⁶³

Religionen som maktmedel

Trots landets strikta religiösa hållning har tron kommit att användas som ett maktmedel. Gemensamt för både modernistiska och konservativa förespråkare är att de anser att religionen missbrukas av Al Saud. De kan få religiösa auktoriteter att lyda, men varför används inte denna möjlighet till att framtvinga moderna reformer snabbare?⁶⁴ Istället anser de modernistiska förespråkarna att regimen hänvisar till landets sharia-lagar för att slippa införa moderna reformer. Saudiarabiens religiöst konservativa däremot anser att Al Saud i sin maktfullkomlighet har givit sig själva tolkningsföreträde avseende religiösa

⁶⁰ House, 2012

⁶¹ Klare, 2001

⁶² House, 2012

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid.

frågor.⁶⁵ Exempelvis har Al Saud tidigare yttrat sig om att inga otrogna får beträda den heliga marken i landet, men de har gjort upprepade undantag för amerikansk militär personal när det Al Saudiska styret har varit hotat.⁶⁶

Växande medvetenhet i landet

Al Sauds brist på reformvilja och ombytlighet som politisk strategi fungerar sämre idag då informationsflödena har ökat. Antalet internetanvändare har vuxit från cirka 1 % av befolkningen i början av 2000-talet till närmare 60 % 2013.⁶⁷ Sociala medier har blivit ett viktigt sätt för saudiska medborgare att ta till sig och dela information för att belysa landets sociala orättvisor.⁶⁸ De saudiarabiska medborgarna har fått en större medvetenhet om vad som händer i landet, vilket indirekt tvingat regimen att agera. Enligt journalisten Karen Elliot House söker människor i Saudiarabien inte i första hand demokrati, utan yttrandefrihet och större social rörlighet.⁶⁹

Förändringar sker i Saudiarabien, men utvecklingen är långsam vilket gör att landet har blandade inslag av konservativa och moderna reformer. Även om de flesta besluten berör saudiska män har Kung Abdullah börjat ta små steg för att också ge kvinnorna ökade rättigheter, men kvinnornas sociala rörlighet är fortfarande mycket eftersatt.⁷⁰

Sammanfattning: För att behålla makten i landet har Al Saud tvingats balansera mellan religiöst konservativa och moderna reformer för att försöka vinna förtroende och behålla lojalitet bland landets medborgare.

⁶⁵ Medan wahhabismen lär människor att leva ett modest liv, lever landets förnämsta i ekonomiskt överflöd.

⁶⁶ House, 2012

⁶⁷ Jiffrey, 2013
IWS, 2012

⁶⁸ Regimen kontrollerar och övervakar internet, men många använder sig av proxyinställningar för att förbli anonyma.

⁶⁹ House, 2012

⁷⁰ Ibid

5 Arbete i Saudiarabien

Många av Saudiarabiens 20 miljoner arabiska medborgare saknar idag arbete och utbildning. Den saudiarabiska regeringen anger att arbetslösheten är cirka 12 %, men där ingår inte kvinnor i statistiken.⁷¹ Andra källor utanför Saudiarabien estimerar en total arbetslöshet på någonstans mellan 20 och 40 %.⁷²

Den genomsnittliga familjen i Saudiarabien består idag av unga män och kvinnor, där kvinnor med eller utan utbildning förvägras tillträde till stora delar av arbetsmarknaden.⁷³ Många unga saudiska män utan utbildning har lite intresse av att ta lågkvalificerade utan förväntar sig istället att regeringen ska ordna välbetalda jobb. Utvecklingen har lett till att de grundläggande funktionerna i landet inte sköts av saudiska medborgare, utan av landets 9 miljoner utländska gästarbetare.

Löftet till landets medborgare har blivit att årligen skapa 200 000 nya välbetalda jobb fram till 2030. De senaste fem åren har regeringen bara lyckats skapa cirka 50 000 välbetalda jobb inom den offentliga sektorn, och 2,5 miljoner låglönejobb i den privata sektorn som främst har tagits av landets utländska gästarbetare (det finns ytterligare cirka 2 miljoner papperslösa människor i landet).⁷⁴ Målet i den saudiarabiska arbetspolitiken har därför blivit att ”saudisera” (*nitaqat*) ekonomin, det vill säga att ersätta den utländska arbetskraften med saudiska medborgare, vilket inte har gått som det var tänkt eftersom prinsar och andra företagsägare fortsätter att verka för en låglönekultur.⁷⁵ Arbetare som kräver löneförhöjningar eller andra förmåner blir ersatta av andra. Detta har inneburit att stora delar av den privata sektorn har blivit illa sedd och unga saudier är ovilliga att ta låglönejobb, eftersom arbetsförhållandena är usla, lönen är dålig och många jobb förknippas med en låg status. 2009 utfärdade Saudiarabien närmare en miljon arbetsvisum för utländsk arbetskraft, vilket var dubbelt så många som 2005. Fortsätter denna utveckling kommer alltfler jobb i den privata sektorn att gå till icke-saudier.⁷⁶

Arbetsmarknadsministeriet har kommit med olika förslag till hur problemet ska lösas. Bland annat har ministeriet blivit striktare mot landets gästarbetare och utvisat dem som misskött sig. Arbetsmarknadsministeriet har också föreslagit att en utländsk arbetare bara ska få stanna i landet i högst åtta år. På sikt är det tänkt att successivt ersätta låglönearbetare med högavlönade saudiska medborgare,

⁷¹ Statistiken inkluderar inte kvinnor. Data är begränsad i Saudiarabien och olika källor estimerar en arbetslöshet på någonstans mellan tjugo och fyrtio procent. McDowall, 2014

⁷² Hoetjes, 2013

⁷³ Sullivan, 2013

⁷⁴ House, 2012

⁷⁵ Hoetjes 2013

⁷⁶ House, 2012

men så länge villkoren inte blir bättre så kommer intresset för stora delar av den privata sektorn att fortsatt vara lågt.⁷⁷ Om förslaget genomförs riskerar också följderna av övergången att skapa problem då Saudiarabien, likt Malaysia, är beroende av låglönearbetare som håller nere levnadskostnaderna för landets invånare och företag.⁷⁸

Idag kan den Saudiarabiska arbetsmarknaden sammanfattas på följande sätt:

*One of every three people in Saudi Arabia is a foreigner. Two out of every three people with a job of any sort are a foreign. And in Saudi Arabia's anemic private sector, fully nine out of ten people holding jobs are non-Saudis.*⁷⁹

Sammanfattning: Landet har en ekonomi som till stor del sköts av utländska låglönearbetare. Att få igång den privata sektorn och göra den lika lukrativ som den offentliga är en nyckelfråga för landet, eftersom många män och kvinnor i landet är arbetslösa.

⁷⁷ Ghafour, 2014

⁷⁸ Economist, 2002

⁷⁹ House, 2012

6 Utbildning i Saudiarabien

Idag är över 5,8 miljoner saudier inskrivna i skolan, varav de flesta i grundskolan och gymnasieskolor.⁸⁰ Den saudiska regeringen vill motverka arbetslösheten genom att satsa på utbildning och de senaste tio åren har kostnaderna för utbildningssektorn tredubblats. 2010 spenderade Saudiarabien hela 37 miljarder dollar och 2013 ökade landet kostnader till motsvarande 54 miljarder dollar.⁸¹ Budgeten för utbildningssektorn 2013 motsvarade ungefär 25 % av landets budget.⁸² År 2013 finansierade Saudiarabien 539 nya skolor i landet, fortsatte byggandet av 1 900 skolor samt renoverade 2 000 befintliga skolor. Med 30 000 skolor, en halv miljon lärare samt ytterligare finansiering för 1 200 nya skolor pågår en stor utbildningsreform i landet.⁸³ Målet med investeringarna är att säkerställa framtida tillväxt inom landet.⁸⁴

Mellan konservatism och modernism

Inom utbildningssektorn pågår en dragkamp mellan det gamla och det nya Saudiarabien. För de konservativa förespråkarna är det viktigt att kontrollera utbildningen för religionens fortsatta inflytande. Alla statliga skolor är religiösa och koranstudier är en viktig del av läroplanen. Många äldre reformer är också fortfarande gällande och majoriteten av övervakarna i de statliga skolorna är *salafiser* som vill hålla tillbaka moderna reformer.⁸⁵ Blandningen mellan modernt och konservativt har därför lett till varierande resultat. Många statliga skolor har fått bättre materiella förutsättningar men det traditionella sättet att undervisa via memorering består i det saudiska utbildningssystemet, vilket hotar landets framtida ambitioner.

Utbildningsprogrammet Tatweer

År 2005 tillkännagav Kung Abdullah ett utbildningsprogram för 2,4 miljarder dollar. Projektet kallas för *Tatweer* och omfattar både flick- och pojkskolor. Idén med *tatweer* var att lära studenter tänka kritiskt och röra sig iväg från det gamla sättet att memorera. Den första slutsatsen som kunde dras var att hur pass framgångsrik en student var berodde på vilken bakgrund eller kultur denne hade vuxit upp i. Några av de framgångsrika *tatweer*-projekten innefattade studenter vilkas föräldrar hade en akademisk bakgrund. I många andra skolor där

⁸⁰ Hendrickson, 2012

⁸¹ Alturki, 2013

⁸² House, 2012

⁸³ Alturki, 2013

⁸⁴ Mohammed, 2013

⁸⁵ House, 2012

studenterna inte hade samma hemförhållanden så var resultatet inte lika bra.⁸⁶ Saudiarabiens vice-utbildningsminister Dr. Naif bin Hishal Al Rumi menar att det tar tid att ändra ett så pass omfattande system och en lösning har blivit att attrahera lärare från utlandet.⁸⁷ En majoritet av de tjänster som hittills har utlysts är som engelsklärare.

Högre studier

Regimen har investerat stora belopp i högre studier eftersom målet är att landet ska bli ledande inom tekniska kompetenskrävande industrier. De investeringar som har gjorts har gett goda resultat och framförallt möjligheter för unga saudier att fortsätta utbilda sig. År 1970 hade landet fyra universitet med cirka 7 000 högskolestudenter. 2013 låg antalet på 37 universitet och högskolor (både privatägda och statligt ägda) med ungefär en miljon studenter inskrivna där mer än hälften av dessa beräknades vara kvinnor.

Saudiarabien har också återupptagit sitt program för universitetsstipendier som möjliggjort utlandsstudier. Totalt finansierar Saudiarabien cirka 185 000 studenter med familjer utomlands med närmare 5,3 miljarder dollar årligen.⁸⁸

Framtida utmaningar

De utbildningsrelaterade utmaningarna har sammantaget kommit att bli:

- Att inom utbildningssektorn hitta en balans mellan konservatism och modernism.
- Att fortsätta reformera sina lärandemetoder.
- Att tillgodose den arabiska befolkningen med arbeten som motsvarar utbildningskvalitén.

Om sedan landet dessutom lyckas luckra upp den konservativa synen på kvinnans roll i samhället är ovisst. Av de som idag får arbetslöshetsförsäkring är 86 % kvinnor, varav 40 % är högskoleutbildade.⁸⁹ Ska Saudiarabien på allvar gynnas ekonomiskt av kunskapsstillförseln behöver sannolikt landet ge kvinnor samma möjligheter som män.

⁸⁶ Ibid

⁸⁷ Ibid

⁸⁸ McDowall, 2012

⁸⁹ Sullivan, 2013

Sammanfattning: För att motverka arbetslösheten i landet investerar regimen stora belopp i utbildning. Utbildningsfrågan har visat sig vara problematisk eftersom den slits mellan konservativa och moderna värderingar. Idag är det många av landets unga medborgare som förväntas gå i skolan för att senare gå vidare med högre studier.

7 Oljans betydelse för regimen

År 2012 motsvarade Saudiarabiens bruttonationalprodukt (BNP) 711 miljarder dollar tack vare oljepriset och landets oljeexportvolym. ⁹⁰ Det innebar att Saudiarabien rankades som det nittonde rikaste landet i världen. ⁹¹ Oljeexporten bidrog också till att landets per capita-inkomst steg till 25 700 dollar, vilket var en ökning med 2 700 dollar från föregående år. ⁹² Landets invånare har fått det bättre ekonomiskt, men korrigeras per capita-inkomsten för inflation har siffran stått stilla sedan mitten av 1980-talet på grund av befolkningstillväxten. Till 2040 förväntas den totala befolkningen stiga till 40 miljoner. ⁹³

Oljans bidrag till den ekonomiska utvecklingen

Även om regimen har varit medveten om vilken unik situation oljetillgångarna har inneburit har det gjorts lite för att röra sig bort från oljeberoendet genom ekonomisk diversifiering. Varje så kallad femårsplan sedan 1970 har handlat om att diversifiera ekonomin bortom olja, men fortfarande är 80-90 % av statens intäkter fortfarande från olja eller oljerelaterade. ⁹⁴ Landets tillverkningssektor står enbart för 10 % av totala BNP varav 65 % kommer från den petrokemiska sektorn. ⁹⁵ En stor anledning till det är att den saudiska oljan har varit billig att extrahera, vilket har gjort att vinstmarginalerna har höjts i takt med att oljepriset har stigit. ⁹⁶

Stigande oljepris

Saudiarabien bestämmer sin årliga budget utifrån ett oljepris som världsmarknaden förväntas upprätthålla. Ökade offentliga utgifter har lett till att Saudiarabien i sina budgetplaner har reglerat den s.k. ”nödvändiga prisnivån” för att nå break-even, från 19 dollar per fat 2003, till cirka 66 dollar 2012, upp till 83 dollar 2013. ⁹⁷ Fortsätter Saudiarabiens budget att växa kan landet tvingas justera upp denna nivå ytterligare.

För Saudiarabien har det höga oljepriset sedan mitten av 1990-talet möjliggjort ökade investeringar vilket har lett till en stark ekonomisk tillväxt i landet. Den

⁹⁰ Worldbank, 2013

⁹¹ IMF, 2013

⁹² Taha, 2013. Om detta är en relevant bedömning kan diskuteras då stigande oljepriser i en petroleumstat påverkar per capita-inkomsten.

⁹³ Escwa, 2011

⁹⁴ Alturki 2013

⁹⁵ House, 2012

⁹⁶ Ibid

⁹⁷ Alturki, 2012; Woertz, 2014

genomsnittliga tillväxten 2008-2012 har i den privata sektorn (som inte påverkats av olja) varit 5,9 %, och det kan ställas emot oljesektorns 2,2 %. I den statliga sektorn har genomsnittstillväxten de senaste sju åren varit 5,6 %.⁹⁸ Trots god ekonomisk tillväxt i övrigt håller landets oljeintäkter alltjämt den saudiarabiska ekonomin i rörelse. Ekonomin förlitar sig på att regeringen ska uppmuntra olika sektorer med finansiell stimulering.⁹⁹

Budget och kommande projekt

Saudiarabien har överskridit den planerade budgeten varje år sedan 2004 samtidigt som landets utgifter har ökat årligen sedan 2003. År 2013 var budgetutgifterna hela 227,4 miljarder dollar med en ursprunglig budget på 218,6 miljarder dollar. Saudiarabiens bestämda budget för 2014 är beräknad till 228 miljarder dollar, vilket är den största budgeten som har presenterats i landet.¹⁰⁰

Oljeexporten har de senaste åren inneburit att Saudiarabien har getts möjlighet att investera i landet. Utöver den sociala finansieringen är många av landets andra projekt kostsamma, exempelvis var landets byggkostnader 2012-2013 cirka 142 miljarder dollar.¹⁰¹ 2014 har Saudiarabien en rad pågående och planerade projekt som är viktiga för landet, bland annat:¹⁰²

- Investeringar i förnyelsebar energi, cirka 109 miljarder dollar fördelat på 18 år.
- Vatten och elektricitet, 35,7 miljarder dollar under 2014.
- Investeringar i järnvägsinfrastruktur, 79 miljarder dollar de kommande 10 åren.
- Renovering av de fyra befintliga städerna Hail, Medina, Rabigh och Jazan samt byggandet av två nya, Tabuk Economic City och Eastern Province Economic City, 70–130 miljarder dollar.

Det sistnämnda projektet har som mål att göra städerna till ekonomiska centrum med olika specialiseringar. Tanken är att locka utländska företag till landet och sprida landets egna ekonomiska aktiviteter bortom oljesektorn.¹⁰³

⁹⁸ Alturki, 2013. Landets genomsnittliga tillväxt 2008-2012 har också varit god i många sektorer. Jordbruk, 0,8 %, tillverkning, 7,35 %, elektricitet, gas och vatten 6,8 %, konstruktion 7,3 %, handel 7,5 %, transport och kommunikation 9,5 %, samt finans 2,8 %.

⁹⁹ House, 2012

¹⁰⁰ Flanagan, 2013. Sveriges föreslagna budgetutgifter för 2014 motsvarar runt 868 miljoner kronor, runt 136 miljarder dollar. Regeringskansliet, 2013.

¹⁰¹ Flanagan, 2013

¹⁰² Albawaba, 2013

¹⁰³ Cisco, 2009

Fördyrande led och konsekvenser

Nästan alla ekonomiska beslut tas från Riyadh och beslut gällande när, var, och hur investeringar ska göras baseras till stor del på ett system av nepotism som regleras av tjänster och gentjänster. Konsekvensen av detta har lett till att 97 % av regeringens projekt inte blir klara i tid och 80 % av projekten kostar mer än den bestämda budgeten.¹⁰⁴ Ett typiskt exempel för landet är Princess Nora University nära Riyadh som var budgeterat till 1,6 miljarder dollar, men kostade 8 miljarder dollar.¹⁰⁵

Utöver försenade och dyrare projekt har bristen på kontroll också inneburit ytterligare problem för den saudiska regeringen:

- Den saudiska staten förlorar cirka 27 miljarder dollar årligen på grund av korruption inom byggnadsprojekt.¹⁰⁶
- Strävan efter ökade vinstmarginaler har inneburit bristfälliga byggnationer och infrastrukturer som den saudiska staten senare måste bekosta.¹⁰⁷

Byggkvaliteten avgörs bland annat av hur stor kontroll och insyn beslutsfattarna i Riyadh har.¹⁰⁸ Istället för att exempelvis reglera byggsektorn med nya lagar för att gynna privata småbolag har regeringen fortsatt att kontraktera samma entreprenörer som tidigare. Den saudiska regeringens inflytande har därför blockerat bildandet av mikroekonomiska strukturer på lokal nivå och det försvårar förutsättningarna för de som inte står nära inflytelserika människor. En del mindre upphandlingar ställs ut av staten, men alla betydelsefulla kontrakt görs upp bakom stängda dörrar.¹⁰⁹

Diversifiering av ekonomin – Vision 2020

Regimens kostsamma reformprogram har mer och mer kommit att ses som propaganda snarare än seriösa försök till att åstadkomma hållbara förändringar.¹¹⁰ När en långsiktig plan inte har levt upp till förväntningarna så har regimen varit snabb med att ersätta den gamla med en ny.¹¹¹ I landets nionde formella femårsplan, Vision 2020, har Saudiarabien återigen ekonomisk diversifiering som målsättning. Målet är att stimulera den privata sektorn. Bland

¹⁰⁴ House, 2012

¹⁰⁵ Ibid

¹⁰⁶ Albawaba 2014

¹⁰⁷ Arabnews, 2013

¹⁰⁸ House, 2012

¹⁰⁹ Nimblock, 2007

¹¹⁰ House, 2012

¹¹¹ Ibid. Detta inkluderar detta en ny akronym, högkvarter och ny budget.

annat har Vision 2020 ambitionen att ta bort krångliga byråkratiska mekanismer som ska underlätta för småföretagare. Regeringen ska också investera i projekt som ska leda till patent och teknologiska innovationer.¹¹² Hittills har de tekniska patenter främst kommit från Saudi Aramco snarare än den privata sektorn.

Vision 2020 har ännu inte bidragit till några väsentliga förändringar för den privata sektorn. Nyligen beslutade regeringen att minska antalet arbetstimmar till en 40-timmarsvecka (35 under ramadan) för vanliga saudier, men det är osäkert hur det ska införas.¹¹³ I förhållande till den offentliga sektorn är den privata eftersatt och nyligen beslutade kung Abdullah att alla statligt anställda ska ha rätt till en minimilön samt två månaders bonuslön.

Att stimulera den privata sektorn med olika incitament är en framtida nyckelfråga för landet, speciellt med tanke på att statens utgifter har tredubblats sen 2004.¹¹⁴ För att Saudiarabien ska lyckas diversifiera ekonomin krävs fortsatta stora investeringar samtidigt som regimen bekostar välfärdsförmåner för landets befolkning. Utvecklingen har inneburit att de totala utgifterna de senaste tio åren har varit 24 % högre än den utsatta budgeten.¹¹⁵ Ur detta formas det en paradoxal relation mellan ekonomisk diversifiering och oljeintäkter. För att diversifiera ekonomin måste landet ha mer oljeintäkter, och det förstärker oljans betydelse för landet, vilket i sin tur motverkar diversifiering då beroendet av olja ökar.

Sammanfattning: Oljan håller igång det saudiarabiska spenderandet, vilket har försatt landet i en beroendeposition. Det stigande oljepriset har under de senaste åren lett till ökade rikedomar och möjligheter för landet och frågan är om Saudiarabien kommer att lyckas bryta landets beroende av olja genom seriösa försök till ekonomisk diversifiering. Hittills har resultaten varit modesta, då landet har problem att göra den privata sektorn attraktiv.

¹¹² House, 2012

¹¹³ Rasooldeen, 2014

¹¹⁴ House, 2012

¹¹⁵ Alturki 2013

8 Saudiarabiens oljetillgångar och dess energikonsumtion

Olja existerar i en begränsad mängd och oljeproduktionen kommer förr eller senare av produktionstekniska skäl att minska ett lands extraktionstakt. Vad som avgör när denna gräns nås beror bland annat på hur stora oljereserver ett land har och vilken produktionstakt som bestäms.¹¹⁶ Enligt OPEC har organisationen idag 81 % av världens bevisade oljereserver (*proven reserves*). Saudiarabien har 22,1 %, av dessa eller 265,9 miljarder fat.¹¹⁷

Saudiarabiens redovisade oljereserver har nästan varit oförändrade sedan 1988. De stora justeringarna kom efter att de amerikanska oljebolagen tappade insynen i Aramco 1978. Fyra år senare minskade transparensen ytterligare när Saudiarabien började dölja viktig teknisk produktionsdata. De bevisade oljetillgångarna steg successivt efter 1978 från 108 miljarder fat till 255 miljarder tio år senare. Efter 1988 har ytterligare miljarder tillförts trots att få stora och tillförlitliga oljefält har hittats efter 1960. Samtidigt är landet världens största producent av råolja och enbart de senaste årtiondena har landet producerat cirka 50 miljarder fat.¹¹⁸ Idag står nio oljefält för ungefär 90 % av den saudiarabiska oljeproduktionen, varav världens största oljefält, Ghawar för ungefär 50 till 65 % av detta mellan 1951–2004.¹¹⁹

Tabell 1. Betydande olje- och gasfält i Saudiarabien (Källa: EIA.com)

Namn (upptäckt/produktionsstart)	Typ	Produktion/fat per dag, sort
Ghawar (1948/1951)	Onshore	5 miljoner fat, Arab Light Crude
Safaniya (1951/1957)	Offshore	1,5 miljoner fat, Arab Heavy Crude
Khurais (1957/1963)	Onshore	1,2 miljoner fat, Arab Light Crude
Manifa (1957/2014)	Offshore	0,9 miljoner fat, Heavy Crude (2014)
Shaybah (1998/1998)	Onshore	0,75 miljoner fat, Arab Extra Light
Qatif (1950/1951)	Onshore	0,5 miljoner fat, Arab Light Crude
Khursaniyah (1956/1960)	Onshore	0,5 miljoner fat, Arab Light Crude
Zuluf (1965/1973)	Offshore	0,45 miljoner fat, Medium Crude
Abqaiq (1940/1940)	Offshore	0,4 miljoner fat, Arab Extra Light Crude

¹¹⁶ Reserv/produktions-ratio.

¹¹⁷ OPEC, 2013

¹¹⁸ EIA, 2013

¹¹⁹ Ibid; Simmons, 2004. Ghawars storlek och betydelse har inneburit att oljefältet har stått för cirka 8 % av världens oljeproduktion sedan det öppnades 1951.

Bild 1. En karta över några av landets mest betydelsefulla oljefält. En majoritet av dessa finns i landets östra provins. Källa: EIA.com

Hur mycket olja har Saudiarabien, och hur stor är landets produktionskapacitet? Efter 1982 har det spekulerats mycket om landets framtid som oljeproducent. Saudiarabien har själva försökt dämpa farhågorna genom att försäkra att ny teknik har inneburit att tidigare onåbar olja har kunnat adderas till landets totala reserver.¹²⁰ Även om Saudiarabien har blivit kritiserat för sin brist på transparens så fortsätter regimen att bemöta kritiken med en ”lita på oss”-retorik.¹²¹

Två faktorer som är avgörande i råoljaproduktion är *kostnaden för att extrahera oljan* samt *oljans kvalitet*. Ju större totala produktionskostnader desto sämre blir vinstmarginalerna. Exempelvis är offshoreolja i regel dyrare att producera jämfört med landbaserad produktion eftersom det totalt sett tillkommer större arbetskostnader för mer komplicerad extrahering och dyrare transport.

¹²⁰ Simmons, 2004

¹²¹ Ibid

Saudiarabiens oljeproduktion är känd för höga vinstmarginaler eftersom de totala produktionskostnaderna tidigare har varit låga och kvaliteten på oljan bra.¹²²

Många av de oljefält som hittats efter 1960 har däremot visat sig betydligt svårare att utvinna olja från, vilket har inneburit att vinstmarginalerna sjunkit.¹²³ Saudi Aramco prospekterar efter ersättare men det mesta av landets olja har upptäckts i landets östra provins som redan har genomsökts till största delen. Kvar återstår prospektering i områdena nära Iraks södra gräns, Röda havets djupare delar, samt södra delar av Rub al-Khali-öknen.¹²⁴ Saudi Aramco har därför valt att prioritera utvecklingen av sina äldre oljefält för att motverka de naturliga produktionsnedgångarna. Det har lett till minskade vinstmarginaler per fat olja.

Idag kommer nästan all elproduktionen i landet från olja och naturgas. Landets ekonomiska tillväxt och tilltagande befolkningsökning har med regimens kostsamma subventionsprogram för el och bensin medfört stigande energikonsumtion. Saudiarabien har haft en årlig genomsnittlig ökning på cirka 6,3 % i elförbrukning det senaste årtiondet, och den förväntas stiga till 8-10 %.¹²⁵

Hushållen står idag för uppemot 50 % av den totala efterfrågan där två tredjedelar av detta är för luftkonditionering.¹²⁶ Nästan hälften av de resterande 50 % går åt till att driva industrianläggningar som bland annat destillerar vatten och gör det drickbart.¹²⁷ Saudiarabien använder cirka 250 liter vatten per person dagligen (i storstäderna har vattenkonsumtionen stigit till över 600 liter per person), vilket är tredje högst i världen.¹²⁸ Vattenförbrukningen har en årlig tillväxt på cirka 9 % och bristen på vatten är en stor utmaning för landet de kommande åren (men även för regionen).¹²⁹

2013 konsumerade Saudiarabien runt 2,9–3,6 miljoner fat olja per dag för inhemskt bruk, en siffra som nästan har dubblats sedan år 2000 och som fortsätter att stiga.¹³⁰ Den inhemska oljekonsumtionen stiger med cirka 3,9 % årligen och idag är landet den sjätte största konsumenten i världen där en fjärdedel av all olja som produceras förbrukas inhemskt.¹³¹ Under 2012 användes 582 000 fat olja per dag för elproduktion (under sommarmånaderna används

¹²² En stor majoritet av Saudiarabiens olja är så kallad arab light oil som är mer lönsam än exempelvis heavy crude oil, eftersom arab light innehåller en högre procent bensin och diesel.

¹²³ Simmons, 2004

¹²⁴ Ibid

¹²⁵ Alturki, 2013; McCormick, 2012

¹²⁶ Ibid

¹²⁷ Ibid

¹²⁸ Nidal, 2013; McCormick, 2012

¹²⁹ Ibid

¹³⁰ Ibid; Alturki, 2013

¹³¹ Woertz, 2014

uppemot en miljon fat per dag). Detta är ett behov som har ökat kraftigt sen 2008 – då användes mindre än 200 000 fat per dag.¹³²

Stigande oljekonsumtion beror också på bristande kollektivtrafik, stora geografiska avstånd och subventionerad bensin i landet.¹³³ Om utvecklingen fortsätter i samma takt kan behovet stiga till över 8 miljoner fat *oljeekvivalenter* per dag till 2030.¹³⁴

Saudiarabien har världens femte största mängd naturgasreserver. Landet exporterar inte sin gas eller importerar annan gas, vilket innebär att produktionen regleras av energikonsumtionen inrikes.¹³⁵ Majoriteten av gasen återfinns i fickor (s.k. *associated gas*) kring oljereservoarer, vilket betyder att produktionen av gas och olja påverkas av varandra. Närmare 57 % av landets gas återfinns exempelvis i Ghawar och offshore-fälten Safaniya och Zuluf.¹³⁶

Alla gastillgångar (förutom *gas liquids*) är öronmärkta för inhemskt användande för att minska användandet av råolja. Till 2030 förväntas Saudiarabien fördubbla sitt årliga naturgasbehov (2011: 3,5 miljarder kubikfot) men trots det förblir gasproduktionen begränsad eftersom vinstmarginalerna är för små och till stor del sker på bekostnad av oljeproduktionen. Tidigare har Saudi Aramco facklat (bränt överskottet av gas utan att ta tillvara på energin) det mesta av gasen, men idag estimerar OPEC att cirka 13–14 % av den gas som når ytan istället återinförs till oljefälten för att upprätthålla ett högre tryck vid oljeproduktion.¹³⁷

Saudiarabien har beslutat att möta den framtida efterfrågan av gas genom att investera 9 miljarder dollar till och med 2016 för att prospektera efter *non-associated gas*.¹³⁸ Men hittills har inga nya stora fynd gjorts. Gasfältet Karan som upptäcktes 2006 kommer om ett par år tillsammans med gasfälten Arabiyah och Hasbah att producera totalt 4,3 miljarder kubikfot gas per dag, men det är inte tillräckligt för att täcka det ökade behovet.¹³⁹ De två sistnämnda tros dessutom innehålla stora mängder svavel och tillsammans med fältens offshore-placering kommer detta att medföra att gasen troligen blir dyr att utveckla.¹⁴⁰

¹³² Det här är ett tal som fluktuerar beroende på hur varmt det är i regionen.

¹³³ 1,29 kr/liter, Januari 2014.

¹³⁴ EIA, 2013; King Abdullahs energiprogram KA-Care har estimerat att efterfrågan på fossilt bränsle för industri, transport och destillering kommer att växa till ungefär totalt 8,3 miljoner fat oljeekvivalenter per dag till 2030 om inga radikala förändringar görs.

¹³⁵ EIA, 2013

¹³⁶ Ibid; Ghawar står för närmare en tredjedel av landets bevisade naturgasreserver.

¹³⁷ Ibid

¹³⁸ Ibid

¹³⁹ Ibid

¹⁴⁰ Ibid

Saudiarabien har också upplåtit delar av prospekterandet och utvecklingen av gas till utländska olje- och gas-bolagskonsortier.¹⁴¹ Problemet har hittills varit att få lönsamhet då gaspriserna är så låga i landet.

För att hantera det ökade behovet av elektricitet kommer Saudiarabien att behöva dubbla sin produktionskapacitet från 55 gigawatt (GW) till 120 GW till 2018-2020.¹⁴² Kung Abdullahs energiprogram, Ka-Care anger att landet till 2032 ska investera 109 miljarder dollar i ett kärnkraftsprogram.¹⁴³ Planen är att bygga sexton reaktorer där den första reaktorn ska vara operativ redan 2019. Reaktorerna är beräknade att kunna tillföra 17,6 GW 2032. KA-Care innefattar också investeringar i förnyelsebara energialternativ, däri inkluderas tidigare nämnda investeringar som ska göras i solenergi med en beräknad kostnad på 109 miljarder dollar. När allt är fullt utvecklat kommer det förnyelsebara energiprogrammet att producera ytterligare 54 GW, varav 41 GW från solenergi.¹⁴⁴

Sammanfattning: Den stigande oljekonsumtionen i landet har inneburit att landet kan exportera allt mindre mängder olja. Till 2030 kan det konsumeras upp till 8 miljoner fat oljeekvivalenter per dag om Saudiarabien inte lyckas skapa långsiktiga energialternativ som kan diversifiera konsumtionen. Saudiarabien har investerat många miljarder dollar i det syftet.

¹⁴¹ SRAK, Saudi Aramco och Royal Dutch Shell, Luksar Energy Limited, Saudi Aramco och Lukoil, Sino Saudi Gas Limited, Saudi Aramco och Sinopec, EniRepSa Gas limited, Saudi Aramco, Eni och Repsol-YPF.

¹⁴² EIA, 2013

¹⁴³ Ka-Care, 2013

¹⁴⁴ Upi, 2013

9 Analys av Saudiarabiens oljeframtid

Oljans globala dynamik och hur det påverkar petroleumstaten

Den före detta Saudiarabiska oljeministern Ahmed Yamani (perioden 1962-1986) sägs ha uttalat sig på följande sätt när han fick en fråga om oljans roll i framtiden: ”the Stone Age did not end because we ran out of stones”.¹⁴⁵

Människor under stenåldern fick inte slut på sten för att tillverka verktyg, utan de bytte upp sig till brons eftersom brons var bättre lämpade som verktyg. Samma idé kan också appliceras på olja. Om olja som produkt inte blir ”marknadsförd” positivt och håller sig lukrativ, så kommer oljeimporterande länder att söka efter andra alternativ. Saudiarabien och andra petroleumstater har därmed ett intresse av att påverka synen på oljan som produkt, direkt och indirekt.

Direkt agerande syftar på de handlingar en petroleumstat själv gör i termer av produktion. *Indirekt agerande* syftar på motsatsen, där andra petroleumstaters handlingar eller utveckling påverkar oljans ”marknadsvärde”. Ett exempel på ett direkt agerande är Saudiarabiens påverkande roll i OPEC-embargot 1973. Även om denna typ av beteende är väldigt lönsamt för petroleumstaten på kort sikt kan det i ett längre perspektiv straffa sig, eftersom handlingar som skadar den globala tillgången av olja kan komma att mötas med motåtgärder.¹⁴⁶ Motåtgärderna kan exempelvis bestå av uppsatta mål att minska oljekonsumtion genom effektivisering och alternativa energikällor.

Idag är den globala marknaden annorlunda jämfört med för 40 år sedan då antalet aktörer som konsumerar stora mängder olja har ökat. Det har inneburit att mängden reservkapacitetsolja (”sparolja”) som tidigare har funnits tillgänglig sjunkit markant.¹⁴⁷ Förändringen har lett till att all [förväntad] olja som förs in på världsmarknaden är viktig för den globala ekonomin, och varje situation som bidrar till ett produktionsbortfall ses allvarligt på.

¹⁴⁵ Frei, 2008

¹⁴⁶ Clapp, 2011

¹⁴⁷ OPEC, 2013. Reservkapacitetsolja är den extra olja som kan produceras inom trettio dagar upp till nittio dagar.

Behovet av ett högt oljepris

Hur mycket olja finns det i Saudiarabien, och vad kan man utläsa av det som är sagt? 2013 är fortfarande 85–90 % av intäkterna oljerelaterade vilket innebär att landets nutid och framtid kommer att handla om oljan. Utvecklingen i landet har de senaste åren inneburit att det finns färre fat olja att exportera på grund av den inhemska konsumtionen. Samtidigt är oljeintäkterna viktiga för regimen som använder dessa för att stimulera den ekonomiska utvecklingen och bemöta de stigande krav som ställs av landets invånare. De diversifieringsförsök som har gjorts hittills, har inte givit effekt och därför kommer landet att tvingas fortsätta bekosta sin utveckling med oljeintäkter. Utvecklingen kan därför på sikt innebära att landet till 2020 kommer ha utgifter som överstiger intäkterna.¹⁴⁸

Saudiarabien måste därför börja kompensera förlusten av antal fat med nyprospektering, eller genom att verka för högre oljepris. Nya ersättande oljefält har hittills uteblivit och Saudiarabien kan därför behöva kompensera detta med ett högre pris per fat olja, men vad betyder det? Saudiarabiens oljeminister, Ali Naimi, har uttalat sig i frågan genom åren.¹⁴⁹

We are working to steady the market at a fair price of \$25 per barrel. [27 juni, 2001]

Everyone is looking at this price [\$75 to \$80 per barrel] and everyone is saying 'this is great'. That is why I said it is almost a perfect price. [25 januari, 2009]

We want a price around \$100 per barrel. A \$100 per barrel price is great. [13 maj, 2012]

Peak (Aramco) Oil? – tecken på produktionsavmattning

Vad som understödjer idén om Saudiarabiens behov av ett högre oljepris är tecken på en möjlig produktionsavmattning. Matthew Simmons, grundaren till Simmons & Company International sammanställde och analyserade i början av 2000-talet 200 tekniska dokument som berörde Saudiarabiens oljereserver. De släpptes av den icke-vinstdrivande organisationen *The Society of Petroleum Engineers*.¹⁵⁰ Slutsatsen Simmons drog var att landets då sju viktigaste oljefält höll på att mogna och produktionstakten avta.¹⁵¹ Ghawar, Saudiarabiens viktigaste oljefält hade vid tidpunkten när analysen gjordes exempelvis bara cirka

¹⁴⁸ Alturki, 2013

¹⁴⁹ Ibid

¹⁵⁰ Rogers, 2004

¹⁵¹ Simmons, 2005

40 % kvar av sina nåbara reserver, och det är ett uttalande som gjordes redan för åtta år sen.¹⁵²

Bristen på nya stora oljefält har inneburit att Saudi Aramco har tvingats upprätthålla stora produktionsvolymerna med befintliga oljefält och det har kunnat göras med artificiell hjälp. Saudiarabien har sedan början av 1990-talet intensifierat användandet av saltvatten för att upprätthålla högre tryck i oljefälten, vilket har inneburit större produktionsvolymerna temporärt. Tillvägagångssättet kan däremot enligt Simmons ha skadat de stora oljefälten permanent.¹⁵³ När Saudi Aramco slutar med att injicera vatten kommer miljarder fat inte kunna extraheras utan fortsatt artificiell hjälp, och det leder till att:

- Saudi Aramco måste investera och utveckla reservoarer exponentiellt för att kompensera oljefältens produktionsbortfall,
- Majoriteten av det som kommer extraheras är vatten och inte olja,
- Extraheringskostnaden per fat olja kommer stiga avsevärt.¹⁵⁴

År 2011 släppte Wikileaks dokument om Saudiarabiens framtida råoljaproduktion.¹⁵⁵ Under 2007 uttalade sig den före detta geologen och chefen för prospektering på Saudi Aramco, Sadad al-Husseini, att 12 miljarder fat råolja (idag runt 9) är ett måste för att upprätthålla moderata oljeprisnivåer. Saudiarabien kan troligtvis nå dessa produktionsnivåer, men bristen på nyprospektering och utveckling av befintliga oljefält har inneburit att det kan ta upp emot ett årtionde till innan dess.¹⁵⁶

Al-Husseini uttalade sig också om att de saudiska oljereserverna heller inte är så stora som Saudi Aramco tidigare har framhållit. Bolaget skulle medvetet ha sammanblandat *bevisade* reserver med *totala* reserver (däri inkluderas icke-nåbar olja) för att locka utländska finansörer. Saudi Aramco rapporterar själva att de har 716 miljarder fat i totala reserver av vilket 51 % kan extraheras. Utifrån historisk data beräknar Saudi Aramco själva att ha uppemot 900 miljarder fat inom 20 år, varav 71 % kommer att kunna extraheras med ny teknik, men enligt al-Husseini är den mängden överdriven med så mycket som 300 miljarder fat.¹⁵⁷

Vad som är relevant för Saudiarabien idag är hur mycket olja landet har producerat, och hur stor andel av oljan som kan nås med nuvarande teknologi. Enligt al-Husseini (EIA, OPEC med fler) och Saudi Aramco är de bevisade oljereserverna någonstans runt 360 miljarder fat.¹⁵⁸ När hälften av de 360

¹⁵² Ibid

¹⁵³ Ibid

¹⁵⁴ Ibid

¹⁵⁵ Vidal, 2011

¹⁵⁶ I början av 2013 var den saudiarabiska produktionen cirka nio miljarder fat per dag.

¹⁵⁷ The Guardian, 2008

¹⁵⁸ Ibid

miljarder faten har producerats kommer upprätthållandet av stora produktionsvolymerna långsamt att avta på grund av naturliga nedgångar i produktionen. Al-Husseini estimerade att landet totalt har producerat cirka 116 miljarder fat olja fram till 2007. Det skulle i så fall betyda att Saudiarabien 2007 hade cirka 64 (2014 runt 44,2) miljarder kvar innan Saudi Aramco når denna brytpunkt.¹⁵⁹ Med en beräknad produktionsstakt på 12 miljoner fat/dag kommer Saudiarabien att ha producerat mer än vad de har i nåbara tillgångar omkring år 2021. Med dagens produktionsstakt runt 9 miljoner fat/dag når landet denna brytpunkt cirka 2028.¹⁶⁰ Efter att Saudi Aramco har nått denna brytpunkt kommer bolaget att behöva göra stora investeringar enbart för att mildra den naturliga produktionsnedgången. Enligt al-Husseini kommer det leda till en oundviklig produktionsplåtå som håller i sig i runt 15 år, för att därefter sjunka oberoende av vad som görs.¹⁶¹

Al-Husseini anser att de internationella förväntningarna på att Saudiarabien och Mellanöstern ska vara de största distributörerna på den globala oljemarknaden är orealistiska. Det handlar om att tydliggöra att oljeutvinningen en dag kommer att avta och då kan andra länder inte förlita sig på Mellanöstern till lika stor grad.¹⁶² Även om al-Husseini inte håller med Simmons kortsiktigare antagande om en redan befintlig "peak-produktion" så belyser de bägge en viktig poäng. Saudiarabien kommer att få problem med att långsiktigt kunna tillgodose marknaden med stora produktionsvolymerna och oljan som extraheras kommer också att bli dyrare.

OPEC – brist på koordination och långsiktighet

För att petroleumstaterna ska fortsätta erhålla oljeintäkter måste de tillsammans uppmuntra användandet av olja, men inom OPEC har detta blivit allt svårare att koordinera. Ländernas olika ekonomiska intressen har inneburit att det har blivit svårt att nå konsensus gällande hur oljepriset ska regleras.¹⁶³ OPEC har därför under årens gång delats i två olika politiska läger utifrån synen hur detta bör gå till:

- Duvor – förespråkar att oljepriset ska regleras genom att öka den allmänna produktionen av olja för att dämpa efterfrågan,
- Hökar – anser att marknaden regleras bäst genom att stadigt minska produktionen av olja för att dämpa efterfrågan.

¹⁵⁹ Ibid

¹⁶⁰ Ibid

¹⁶¹ Ibid

¹⁶² Ibid

¹⁶³ BBC, 2003

Generellt sett bestäms ett lands produktionsnivåer av bestämda kvoter, och medlemsländer såsom Iran, Nigeria, Algeriet och Venezuela, med stor befolkning och mindre oljereserver (undantaget Venezuela), är mer benägna att vilja ha ett så högt oljepris som möjligt.¹⁶⁴ I motsats står länder med liten befolkning och stora oljereserver, som Saudiarabien och Kuwait, vilka anser att ett högt oljepris skapar incitament för teknologisk utveckling som i sin tur minskar värdet på deras egna oljetillgångar.¹⁶⁵

Saudi arabien har genom åren verkat för att hålla oljepriset lågt, men under de senaste åren har landet vid ett flertal tillfällen avvikit från sin roll som den globala oljeprisstabilisatorn. Fram till 1990-talet hade Saudiarabien en reservkapacitet på någonstans mellan 1,5 till 2 miljoner fat per dag och har tidigare kunnat reglera världsmarknadspriset genom sin stora reservkapacitet.¹⁶⁶ Idag går en stor del av detta åt till inhemsk användning.¹⁶⁷

Om al-Husseini och Simmons har rätt i sina antaganden kommer det bli svårt för Saudiarabien att själva ansvara för att moderata oljepriser upprätthålls. Därmed påverkas landet av indirekta ageranden från andra petroleumstater i form av exempelvis girig oljepolitik, krig eller konflikter.¹⁶⁸ Saudiarabien har tidigare varit en uttalad duva och kommer förmodligen att fortsätta förespråka samma väg men landets kapacitet att agera på det sättet kan däremot minska. Landet måste därför medla och förlita sig mer på att andra petroleumstater upprätthåller en bra oljepolitik, vilket hittills har varit svårt. Saudiarabien och flera oljeproducerande arabstater har under de senaste åren föreslagit produktionsökningar inom OPEC men det har blivit nedröstat av hökar som inte har haft intresse av att öka produktionen samtidigt som de har påpekat att Saudiarabien redan producerar för mycket olja.¹⁶⁹ Vidare har de allmänna motsättningar som råder mellan Saudiarabien och Irans påverkat de beslut som har tagits inom OPEC.¹⁷⁰

För Saudiarabien kan detta innebära att landets minskade exportmängd måste kompenseras med ett högre pris per fat olja. Konsekvenserna blir dock att långsiktigt uppmuntrande av oljeproduktion byts mot kortsiktiga vinster och instabilitet. Det provocerar fram förändringar som innebär att oljeberoende

¹⁶⁴ Sandrea, 2003; Kvoter bestäms av: Oljetillgångar, produktionskapacitet, historisk produktionsandel, inhemsk oljekonsumtion, produktionskostnader, befolkning, beroende av oljeexport, statsskuld.

¹⁶⁵ Ibid; Chazan, 2012

¹⁶⁶ OPEC, 2013

¹⁶⁷ Addinson, 2011

¹⁶⁸ Chazan, 2012

¹⁶⁹ Lawler, 2013

Razzouk, 2013

¹⁷⁰ Chazan, 2012

länder ges incitament att extrahera dyrare olja samt att utveckla förnyelsebara energialternativ.

Den nya energirevolutionen och utmaningar för Saudiarabien

Förutom den förnyelsebara energins växande betydelse har mycket uppmärksamhet riktats mot okonventionell olja och gas så som skifferolja och skiffergas som alternativ till världens energikonsumtion. Tidigare har produktionen ansetts vara för kostsam men det stigande oljepriset och bristen på olja har gjort intresset större. Mellan 2011–2013 steg de tekniskt extraheringsbara reserverna från 32 miljarder fat skifferolja till 345 miljarder, från 32 till 41 länder.¹⁷¹ Mängden skiffergas steg under samma period från 6,66 till 7,23 miljarder kubikfot.¹⁷² Utvecklingen kommer att vara ihållande då mer okonventionell olja och gas kontinuerligt hittas och adderas till världens reserver.

Den okonventionella gasen och oljan har redan bidragit till att USA exempelvis nått 1992 års produktionsnivåer, vilket har betytt att landet blivit mindre beroende av OPEC-olja och Saudiarabien.¹⁷³ USA:s skifferoljeproduktion är estimerat att stiga med 5 miljoner fat till 2017, och det skulle innebära att USA blev världens största producent av råolja.¹⁷⁴ Skifferoljan- och gasen är så pass viktig att den kan förändra den globala oljekartan och petroleumstaternas inflytande.¹⁷⁵

För Saudiarabien är utvecklingen oroande eftersom landet inte har möjlighet att minska oljekonsumtionen på kort sikt. De långsiktiga investeringarna som görs för att frigöra mer olja för export riskerar att kosta mer än förväntat och ta längre tid att bygga än beräknat. Därför står landet inför en rad utmaningar:

- Endast en bråkdel av alla planerade solpaneler har installerats.
- Saudiarabien förväntas inte anrika det egna behovet av uran, vilket ger sämre effekt.
- Eventuellt kan nya olje- och gasfyndigheter i de utforskade områdena nära landsgränser innebära en säkerhetspolitisk risk.

¹⁷¹ EIA, 2013. Skiffergas och skifferolja återfinns inte bara i stater som har eller har haft olja, utan även i stater som haft ett mindre eller saknat oljebestånd överhuvudtaget.

¹⁷² Ibid

¹⁷³ Loder, 2013

¹⁷⁴ Evans-Pritchard, 2013

¹⁷⁵ Hydraulisk spräckning är ingen ny extraheringsteknik utan den första kommersiella brunnen borrades redan under 1940-talet.

- Bristen på vatten försvårar och fördyrar eventuella fynd av skiffergas/olja.
- Bristen på *non-associated gas* innebär att olja, eller *associated gas* (vilket påverkar oljeproduktionen) måste fortsätta användas som energialternativ inom landet.

Bristen på produktionsförmåga leder till att nya aktörer på energimarknaden är med och påverkar priset på olja och gas. Det här innebär problem för den saudiska budgeten (och andra petroleumstaters budget) som sätts efter ett estimerat oljepris. Den saudiska staten måste därför bli mer varsam med utgifterna, vilket kan leda till politiska svårigheter.

I den internationella energidebatten idag har klimatfrågor och hållbara alternativ varit centrala för många av världens länder. Fracking (hydraulisk spräckning, som används vid extrahering av skiffergas och -olja) har stor miljöpåverkan och även om USA ser stora möjligheter har andra länder varit mer tveksamma till metoden. I Frankrike är det exempelvis förbjudet. Det finns ett saudiskt intresse i att fracking-boomen blir kortvarig, olönsam och möter politiska hinder, liksom ökad enighet inom OPEC, för att möta konkurrensutmaningen från skiffergas och -olja.

Det mesta av oljetillväxten idag återfinns i länder utanför OECD.¹⁷⁶ Det har lett till att Saudiarabien har blivit mer intresserad av den resurshungliga asiatiska marknaden. 2013 exporterades 53 % av den saudiska oljan till övriga Asien. För Saudiarabien handlar det främst om att säkra en framtida tillförlitlig marknad men också om att bryta sig loss från de oljerelaterade yttre påtryckningar som tidigare har förknippats med OECD-länderna. I början av 2014 skrev exempelvis Saudiarabien och Indien på ett försvarssamarbetsavtal för utbyte av information och militär träning men intresset länderna emellan baseras också på olja.¹⁷⁷

¹⁷⁶ EIA, 2013

¹⁷⁷ Ankit, 2014

10 Pågående förändringar och oroligheter i Saudiarabien

Idag står den saudiska regimen också inför en rad andra utmaningar som på olika vis påverkar dem själva och landets utveckling. De främsta är:

- kommande regentskifte,
- sociala oroligheter,
- potentiell framväxt av terrorism, samt
- relationerna till Iran och USA.

Kommande regentskifte

Kung Abdullahs hälsa har blivit sämre med åren och han har vad som kan tolkas som planer på att lämna den politiska scenen. Han har börjat tillsätta passande, och hindra opassande, prinsar på nyckelpositioner samt guvernörer i de viktigaste provinserna. Kung Abdullah har bland annat placerat sin son Miteb (61 år) som ministerchef för nationalgardet, vilket har gett honom större politiskt inflytande.¹⁷⁸ I mars 2014 tillsatte Kung Abdullah sin halvbror, prins Murqin (70 år), som vice-kronprins, vilket betyder att Murqin blir kung efter kronprins Salman (78 år). Kung Abdullah har genom lojalitetsrådet försäkrat sig om att ingen kan neka Murqin sin rätt som Saudiarabiens kommande kronprins eller kung.

Successionsordningen har de senaste 81 åren skett på samma vis, men nu har Kung Abdullah brutit mönstret och det är oväntat eftersom Murqin är en av Ibn Sauds söner med en annan bakgrund. Murqins mamma var inte från Saudiarabien och det har tidigare varit ett oundvikligt krav för att få göra anspråk på tronen.¹⁷⁹ Kung Abdullahs handlande har kritiserats eftersom han har fördröjt för de yngre generationerna av prinsar att ta över styrandet i landet samt decentraliserat prinshierarkin. Konsekvensen kan leda till interna konflikter bland landets 7 000 prinsar.¹⁸⁰ Även om prinsarna delar släktskap med varandra är det långt ifrån alla som kommer överens och inom landet förekommer interna maktkamper på bekostnad av landets utveckling.¹⁸¹ Den andra saudiska staten (1818-1891) föll på grund av interna konflikter bland landets prinsar.

¹⁷⁸ Henderson, 2013

¹⁷⁹ Henderson, 2014

¹⁸⁰ Ibid

¹⁸¹ Exempelvis är all mark i landet redan fördelad inom släkten Al Saud och projekt för landets övriga medborgare kan försvåras på grund av att just den markägaren är ovillig att sälja eller upplåta marken.

Den främsta konsekvensen av att Murqin blir vice-kronprins är att det hindrar kronprins Salman (om inte Murqin dör före Salman) från att tillsätta sina tänkta kandidater och Saudiarabiens nära framtid kan komma att påverka landets utveckling. Återkommande regentskiften kan förväntas och delvis avgöras av vem som lever längst. Frågan är också om de kandidater Kung Abdullah har manövrerat ut accepterar att en "oäkta" Saud ska styra landet. Snabba förändringar kan komma att ske eftersom kungens beslut är enväldiga. Varje kung har sina mål och visioner för hur Saudiarabien ska utvecklas och med vilka medel detta ska uppnås men för Saudiarabien har tronskiftet inletts i ett kritiskt skede.

Sociala oroligheter

I landet har det vuxit fram ett stigande missnöje bland många unga medborgare. Även om den arabiska våren aldrig fick fotfäste i Saudiarabien så har en mängd unga saudier mellan 2011–2013 fått sätta livet till när de har deltagit i protester mot landets missförhållanden. De flesta av protesterna har kommit från landets shiaminoritet i den östra provinsen (där nästan all olja finns). Även landets gästarbetare har protesterat mot hur de blir behandlade – något som har resulterat i våldsamma sammandrabbningar med saudisk polis och protester som har spridit sig vidare.¹⁸² Även mindre politiska aktioner har börjat ta form där kvinnor exempelvis kör bil som en protest mot kvinnors körförbud. Umma Islamic Party formades 2011 av saudiska aktivister vars mål var att driva en kampanj för avskaffandet av den absoluta monarkin.¹⁸³ De politiska aktivisterna fängslades men många av rörelsens medlemmar släpptes när de har lovat att inte fortsätta kritisera regimen.¹⁸⁴

Saudiarabien har aldrig haft en stor folklig resning och den arabiska våren spreds aldrig till landet. Regimen har hittills varit skicklig på att tysta ner kritiker. Genom polisiär och militär kontroll har den lyckats stoppa spridningen av protester i landet och längs dess gränser. Regimen skickade exempelvis militärt stöd till Bahrain för att hindra de shia-muslimska protesterna från att få fotfäste i den östra provinsen, där en stor del av landets shia-minoritet finns.

Regimen har bemött och försätter bemöta kritik med löften om stora investeringar och subventioner. I samband med protesterna 2011 lovade exempelvis Kung Abdullah att genomföra ett stimulanspaket värt 10,7 miljarder dollar som skulle användas för att höja lönerna för landets arbetare, skapa ytterligare jobb samt bekosta delar av medborgarnas lån.¹⁸⁵ På så vis har regimen

¹⁸² Elwazer, 2013

¹⁸³ Laessing, 2011

¹⁸⁴ Alsharif, 2011

¹⁸⁵ Al Jezeera, 2011

blivit oförmögen att skära ner subventioner eller andra förmåner trots att landet förlorar mellan 40-90 miljarder dollar i årliga intäkter.¹⁸⁶ Regimens finansiella tillvägagångsätt har också inneburit ytterligare följdproblem:

- Antalet löften och storleken på de utlovade investeringarna från regimen har de senaste åren stigit markant. Samtidigt har den förväntade effekten av dessa minskat.
- Regimens löften är till stor del enbart ekonomiska och inkluderar sällan medborgerliga rättigheter och/eller delaktighet.

Regimens ovilja att släppa kontrollen har på så vis inneburit att de ekonomiska löftena växt sig allt större medan de sociala reformerna varit undanhållna i den mån det har gått. Det här har inneburit att många medborgare känner sig isolerade och frustrerade samt tappar respekten för kungafamiljen och det saudiska samhällssystemet. Trots landets religiösa hängivenhet och stränga straff är landet drabbat av en växande laglöshet bland landets unga.¹⁸⁷

Al Saudisk oro för terrorism

Under det första kvartalet 2014 beslutade regimen också om en rad nya lagar med syfte att förbjuda och terrorstämpla *alla former* av aktivt politiskt oliktankande som enligt regimen kan skada landets fundament och ”den allmänna ordningen i landet”.¹⁸⁸ Många oroligheter har sitt ursprung i Syrienkonflikten. Al Saud fruktar att saudier med militär träning och stridserfarenhet samt nya politiska idéer kan vara ett framtida hot mot regimen.¹⁸⁹ Regimen har valt att terrorstämpla en rad politiska (både shia- och sunnimuslimska) och militära grupper som de anser utgöra ett hot mot kungafamiljen. Dessa inkluderar bland annat Al-Qaidaliknande organisationer i Syrien, Irak, Yemen och Iran-stödda Hizbollah i Libanon – men även muslimska brödrskapet.¹⁹⁰

Landets nya lagar och dess fria tolkning gällande vilka som hotar den allmänna ordningen kan på så vis också drabba vanliga medborgare som motsätter sig Al Saudiskt styre i landet. Reformerna kommer att tysta alla former av fortsatt dialog i frågan. Exempelvis fick många av landets invånare bevittna hur landets

¹⁸⁶ Woertz, 2014

¹⁸⁷ House, 2012

¹⁸⁸ Withnall, 2014. Terrorism definieras följande: "*calling for atheist thought in any form, or calling into question the fundamentals of the Islamic religion on which this country is based*"

¹⁸⁹ Knickmeyer, 2014

¹⁹⁰ Ibid

stora religiösa ledare tvingades ta bort sitt stöd för det muslimska brödraskapet på Twitter.¹⁹¹

Relationen till Iran

I Mellanöstern finns fyra av de fem snabbaste växande försvarsbudgetarna procentuellt i världen, och i topp tio-listan är sex av tio länder från Mellanöstern.¹⁹² Saudiarabien har en försvarsbudget på cirka 59,6 miljarder dollar för 2014, vilket är en siffra som har tredubblats sen 2004.¹⁹³

Investeringarna har gjorts för att Saudiarabien ska kunna möta de växande hot som regimen anser finns i regionen.

Under den pågående Syrienkonflikten har Saudiarabien ansett att bristen på såväl agerande som policy från Väst riskerar regionens stabilitet.¹⁹⁴ I Syrienkonflikten har Saudiarabien valt att gå emot den Iran-stödda Al Assad-regimen för att motverka ytterligare iranskt inflytande i regionen.¹⁹⁵

Iran nådde en uppgörelse 2013 att få fortsätta sitt kärnkraftsprogram vilket har väckt förvåning i Saudiarabien då Europa och USA under 2012 motsatte sig detta. Västs inblandning kan leda till fortsatt friktion i regionen speciellt då Saudiarabien själva inte tror att Iran har fredliga avsikter med sin kärnkraft.¹⁹⁶ Detta kommer vid en sårbar tidpunkt för regimen då Irans inflytande växer i regionen, bland annat genom regionala och internationella allianser med politiska och militära grupper som motsätter sig den sunni-muslimska tron och den saudiska kungafamiljen.¹⁹⁷

Relationen till USA

Meningsskiljaktigheter mellan Saudiarabien och USA uppstod under den arabiska våren då Egyptens Mubarak, Libyens Gaddafi och Tunisiens Zine el-Abidine Ben Ali störtades. Upproren sågs som ett kraftigt hot mot Al Saudiskt styre och regimen ansåg att USA kunde ha gjort mer för att stabilisera situationen i regionen. 2014 har frågan kommit att handla om Syrien och Iran. Utvecklingen

¹⁹¹ Ibid

¹⁹² IHS, 2014. Oman, Saudiarabien, Bahrain, Irak, Förenade Arabemiraten samt Algeriet (är beläget i Afrika men inkluderas i undersökningen).

¹⁹³ Ibid. Som jämförelse är Sveriges försvarsbudget 2013 cirka 42 miljarder kronor. Regeringskansliet, 2012

Irans försvarsbudget motsvarade cirka 6,3 miljarder dollar 2012. SIPRI, 2013

¹⁹⁴ Al Saud, 2013

¹⁹⁵ Ibid

¹⁹⁶ Ibid

¹⁹⁷ Knickmeyer, 2014

har oroat regimen och landet har börjat förlita sig mer på självständigt regionalt inflytande utan USA:s hjälp.

Även om betydelsen av saudisk olja har minskat är USA och världsekonomin fortfarande beroende av att Saudiarabien fortsätter upprätthålla stora produktionsvolymerna. Saudiarabien är också en av de största köparna av amerikanska vapen.¹⁹⁸ President Obama har under 2014 försäkrat den saudiska regimen att USA inte har övergett dem. Länderna har börjat diskutera hur extremistgrupper kan stoppas i både Syrien och Irak. Obama har också sagt att inget annat land i regionen kan ersätta USA som beskyddare av saudiska intressen, vilket dock är något som regimen har börjat ifrågasätta.¹⁹⁹

Den amerikansk-saudiska relationen har bestått i mer än 70 år och de nuvarande dispyterna är sannolikt inte anledning nog för att relationen skulle kunna brytas. Saudiarabien har fortfarande intresse av att upprätthålla en god relation till USA, som främsta beskyddare av regimen's intressen.

¹⁹⁸ Chulov, 2014

¹⁹⁹ Ibid

11 Avslutning

Den saudiarabiska regimen står inför en rad olika utmaningar och fram till idag har de flesta kunnat lösas med oljeintäkter. På kort sikt kommer Saudiarabien att kunna fortsätta investera i landet för att skapa tillväxt och ge regimen motståndare färre skäl att ifrågasätta den. På lång sikt riskerar landet att inte kunna upprätthålla en tillräcklig oljeproduktionsvolym, vilket istället måste kompenseras med ett högre oljepris. Det kan i sin tur leda till att landets oljetillgångar minskar i värde då andra energialternativ blir mer lönsamma och förändrar den globala oljekartan.

I Saudiarabien finns det en växande frustration bland landets invånare som riskerar att tillta om inte kortsiktiga investeringar kan omvandlas till hållbara ekonomiska aktiviteter för landets medborgare. Aktiviteter som i det här fallet, ur ett Al Saudiskt perspektiv, är ämnade att tillgodose fortsatt stöd åt regimen. Men också att bekosta investeringar för den unga krävande befolkningen som har en växande medvetenhet om den nuvarande situationen i landet. Regimen står med andra ord inför stora utmaningar. Den saudiska framtiden handlar inte bara om hur många miljarder dollar som investeras, utan om kvaliteten på de investeringar som görs, kombinerat med vilken grad av frihet som ges till landets medborgare.

Regimens problem kan förklaras som Karen Elliot House uttrycker det:

*Encouraging and educating the population to depend more on its own initiative and less on the government risk unleashing forces that the regime fears it may not be able to contain. Yet if substantive reform might threaten the regime, so surely will the absence of significant reform. The dilemma for the regime, in a nutshell, is picking which poison to swallow.*²⁰⁰

²⁰⁰ House, 2012

Källförteckning

[Samtliga länkar var åtkomliga 1 maj 2014]

Acemoglu, D, Ribons, A, James. (2012). *Why Nations Fail*. Crown Business: New York

Addinson, W. (2011). *The Truth Behind Saudi Arabias Spare Capacity*. The Forbes. April 2011. [online]

<http://www.forbes.com/sites/greatspeculations/2011/03/04/the-truth-behind-saudi-arabias-spare-capacity/>

Albawaba. (2014). *Corruption in Construction? You won't believe how much Saudi Arabia is losing annually on stalled projects*. Albawaba. February 2014. [online] <http://www.albawaba.com/business/saudi-arabia-construction-554122>

Albawaba (2013). *Saudi Arabia rail spending to reach \$70 billion in the next ten years*. Albawaba, December 2013. [online]

<http://www.albawaba.com/business/saudi-arabia-infrastructure-rail-543842>

Al Jazeera. (2011). *Saudi King announces new benefits*. Al Jazeera. February 2011. [online]

<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2011/02/2011223105328424268.htm>

1

Alsharif, A. (2011). *Saudi Arabia detains founders of new activist party*. Reuters. February 2011. [online] <http://www.reuters.com/article/2011/02/19/us-saudi-arrests-idUSTRE71I2E920110219>

Alturki, F, et al. (2012). *Saudi Arabia's 2013 Budget*. Jadwa Investmets 2012. [online] <http://www.jadwa.com/en/researchsection/research/economic-research>

Alturki, F, et al. (2013). *Saudi Arabia's 2014 Budget*. Jadwa Investmets 2013. [online] <http://www.jadwa.com/en/researchsection/research/economic-research>

Al Saud, A, N, BM. (2013). *Saudi Arabia Will Go it Alone*. New York Times. December 2013. [online] http://www.nytimes.com/2013/12/18/opinion/saudi-arabia-will-go-it-alone.html?_r=0

Aluwaisheg, A, A. (2013). *Saudi employment and gender gap*. Arabnews. February 2013. [online] <http://www.arabnews.com/saudi-employment-and-gender-gap>

Arabnews. (2013). *Poor quality of construction sparks outrage among buyers*. Arabnews. August 2013. [online] <http://www.arabnews.com/news/462974>

Ayoub, A. (1994). *Oil: Economics and Political*. Energy Studies Review 6. September 1994. [online]

<http://digitalcommons.mcmaster.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=1123&context=esr>

BBC. *OPEC: the Oil Cartel*. BBC News. March 2003. [online]
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/689609.stm>

Blas, J. (2013). *China Becomes Worlds Top Oil Importer*. Financial Times. March 2013. [online] <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/d33b5104-84a1-11e2-aaf1-00144feabdc0.html#axzz2x9q7lnIC>

Butt, Gerald. (2012). *Enduring divisions keep pan-arab unity a dream*. BBC. October 2012. [online] <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-20027919>

CBS News. (2008). *The Price of Oil – in context*. CBS News. August, 2008. [online]
<https://web.archive.org/web/20070609145246/http://www.cbc.ca/news/background/oil/>

Chazan, G. (2012). *Opec Price Hawks press Saudi Output*. Financial Times. June 2012. [online] <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/c2d19494-b496-11e1-bb2e-00144feabdc0.html#axzz2veHAsEaW>

CHE. (2010). *Responding to Crisis*. Center for culture history and environment. 2010. [online] http://che.nelson.wisc.edu/cool_stuff/energy/crisis.shtml

Chulov, M. (2014). *Is America's relationship with Saudi Arabia broken beyond repair?* The Guardian. March 2014. [online]
<http://www.theguardian.com/world/2014/mar/28/barack-obama-saudi-arabia-syria-iran>

Cisco. (2009). *Saudi Arabia Invests US\$70 Billion in Economic Cities project*. Cisco. July 2009. [online]
https://www.cisco.com/web/about/ac79/docs/success/Saudi_Arabian_General_Investment_Authority_SAGIA_Engagement_Snapshot.pdf

Clapp, J, Dauvergne, P. (2011). *Paths to a Green World, The Political Economy of the Global Environment*. MIT Press: London

Corden, W, M, J. P, Neary. (1982). *Booming Sector and De-industrialization In A Small Open Economy*. Institute for International Economic Studies, Stockholm University 1982. [online] <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:330276/FULLTEXT01.pdf>

Economist. (2012). *But who will do the dirty work?* Economist. February 2002. [online] <http://www.economist.com/node/988519>

EIA. (2013). *Saudi Arabia*. Energy Information Administration. February 2013. [online]
http://www.eia.gov/countries/analysisbriefs/Saudi_Arabia/saudi_arabia.pdf

EIA. (2013). *Technically Recoverable Shale Oil and Shale Gas Resources: An Assessment of 137 Shale Formations in 41 Countries Outside the United States*. Energy Information Administration. June 2013. [online]

<http://www.eia.gov/analysis/studies/worldshalegas/>

Elwazer, S. (2013). *Clashes between police, foreign workers leave 2 dead in Saudi Arabia*. CNN. November 2013. [online]

<http://edition.cnn.com/2013/11/10/world/meast/saudi-arabia-visa-protests/>

ESCWA. (2011). *The demographic profile of Saudi Arabia*. United Nations, Economic and Social Commission for Western Asia. 2011. [online]

<http://www.escwa.un.org/popin/members/SaudiArabia.pdf>

Evans-Pritchard, A. (2013). *US Shale Threatens Saudi Funding Crisis and Demise of OPEC*. Telegraph. July 2013. [online]

<http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/energy/oilandgas/10209822/US-shale-threatens-Saudi-funding-crisis-and-demise-of-OPEC.html>

Flanagan, B. (2013). *Saudi Arabia sets record \$228bn budget for 2014*. Al Arabiya. December 2013. [online]

<http://english.alarabiya.net/en/business/economy/2013/12/23/Saudi-Arabia-sees-2014-budget-spending-at-228bn.html>

Frei, M. (2008). *Washington Diary: Oil addiction*. BBC. July 2008. [online]

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/7486705.stm>

Ghafour, A, P,K. (2014). *Expats stay in KSA might be restricted*. Arabnews. January 2014. [online]

<http://www.arabnews.com/news/504356>

Gylfason, T. (2000). *Natural Resources, Education and Economic Development*. Centre for Economic Policy Research. October 2000. [online]

<https://notendur.hi.is/~gylfason/pdf/dp2594.pdf>

Henderson, S. (2013). *Who will be the next king of Saudi Arabia?* The Washington institute. February 2013. [online]

<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/who-will-be-the-next-king-of-saudi-arabia>

Henderson, S. (2014). *Saudi Succession Change Risks Royal Family Squabble*. Washington Institute. March 2014. [online]

<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/saudi-succession-change-risks-royal-family-squabble>

Hendrickson, B, P. (2012). *Update on the Education System of the Kingdom of Saudi Arabia* Transcriptresearch. October 2012. [online]

http://www.transcriptresearch.com/Update_KSA.pdf

- Hoetjes, G. (2013). *Unemployment in Saudi Arabia: A ticking bomb?* Muftah. September 2013. [online] <http://muftah.org/unemployment-in-saudi-arabia-a-ticking-time-bomb/>
- House, E. K. (2012). *An End to Saudi Oil?* Alcalde. November 2012. [online] <http://alcalde.texasexes.org/2012/10/an-end-to-saudi-oil/>
- House, E. K. (2012). *On Saudi Arabia – It’s People, Religion, Fault Lines—and Future (2012)*. Alfred A Knopf: New York
- IHS. (2014). *Global Defence Budgets Overall to Rise for First Time in Five Years*. IHS. February 2014. [online] <http://press.ihs.com/press-release/aerospace-defense-terrorism/global-defence-budgets-overall-rise-first-time-five-years>
- IMF. (199). *Does Mother Nature Corrupt? Natural Resources, Corruption and Economic Growth*. Working Paper. International Monetary Fund. July 1990. [online] <http://anti-corr.ru/archive/canr.pdf>
- IMF. (2013). *World Economic Outlook Database 2013*. International Monetary Fund. October 2013. [online] <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2013/02/weodata/index.aspx>
- IWS. (2012). *Saudi Arabia Internet usage, broadband and telecommunications reports*. Internet World Stats. December 2012. [online] <http://www.internetworldstats.com/me/sa.htm>
- Jiffrey, F. (2013). *Web users in ME to hit 413 million by 2015*. Arabnews. August 2013. [online] <http://www.arabnews.com/news/461189>
- Ka-Care. (2013). *Ka-Care. King Abdullah City for Atomic and Renewable Energy*. KA-Care. 2013. [online] http://www.kacare.gov.sa/en/?page_id=71
- Kaldor, et al. (2007). *Oil Wars*. Pluto Press: London
- Klare, T. M. (2001). *Resource Wars The New Landscape of Global Conflict*. Henry Holt & Company: New York
- Knickmeyer, E. (2014). *Saudi Arabia Intensifies Security Crackdown*. Wall Street Journal. March 2014. [online] <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304020104579431453461999362>
- Kurt, C. (2013). *Why Unconventional Oil Will Never Provide the Volumes that we Hope For*. Oilprice. September 2013. [online] <http://oilprice.com/Energy/Crude-Oil/Why-Unconventional-Oil-Will-Never-Provide-the-Volumes-that-we-Hope-For.html>
- Laessing, U. (2011). *Pro-reform Saudi activists launch political party*. Reuters. February 2011. [online] <http://www.reuters.com/article/2011/02/10/us-saudi-opposition-idUSTRE71942L20110210>

- Lawler, A. (2013). *Saudi broadens OPEC consensus around \$100 oil*. Reuters. May 2013. [online] <http://in.mobile.reuters.com/article/economicNews/idINDEE80I0B720120119>
- Loder, A. (2013). *Fracking Threatens OPEC as U.S. Output at 20-year high*. Bloomberg. February 2013. [online] <http://www.bloomberg.com/news/2013-02-13/fracking-threatens-opec-as-u-s-output-at-20-year-high.html>
- Long, E, D. (1979). *Saudi Oil Policy*. The Wilson Quarterly. Winter 1979. [online] <http://www.jstor.org/discover/10.2307/40255563?uid=3738984&uid=2&uid=4&sid=21104129412233>
- McCormick, T. (2012). *Saudi Arabia: an Oil importer by 2030?* Foreign Policy. September 2012. [online] <http://blog.foreignpolicy.com/posts/2012/09/06/saudi-arabia-an-oil-importer-by-2030>
- McDowall, A. (2014). *Saudi Arabia doubles number of citizens working in private sector*. The National. January 2014. [online] <http://www.thenational.ae/world/middle-east/saudi-arabia-doubles-number-of-citizens-in-private-sector-jobs>
- McDowall, A. (2012). *Wider World Opened to Saudis studying Abroad*. Reuters. June 2012. [online] <http://www.reuters.com/article/2012/06/06/uk-saudi-scholarships-idUSLNE85502H20120606>
- McNulty, S. (2007). *Politics of oil seen as a threat to supplies*. Financial Times. May 2007. [online] <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/dd44e336-fe6a-11db-bdc7-000b5df10621.html>
- Mohammed, I. (2013). *Kingdom tops world in education spending*. Arabnews. January 2013. [online] <http://www.arabnews.com/saudi-arabia/kingdom-tops-world-education-spending>
- Nidal, A, S, et al. (2013). *The Urgency of preserving Water Resources*. Saudi Aramco. Spring 2013. [online] http://www.saudiaramco.com/content/dam/Publications/Environews/Environews_Spring_2013/Water_Resources.pdf
- Nimblock T, Malik, M, (2007). *The Political Economy of Saudi Arabia*. Routledge: New York
- Oil & Gas Journal. (2005). *The 1973 Oil Embargo: Its history, motives and consequences*, Oil & Gas Journal. May 2005. [online] <http://www.ogj.com/articles/print/volume-103/issue-17/general-interest/the-1973-oil-embargo-its-history-motives-and-consequences.html>

- OPEC. (2013). *Annual Statistical Bulletin 2013*. Organization of Petroleum Exporting Countries. 2013. [online] http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/ASB2013.pdf
- Panda, A. (2014). *India and Saudi Arabia Sign Defense Cooperation Pact*. The Diplomat. February 2014. [online] <http://thediplomat.com/2014/02/india-and-saudi-arabia-sign-defense-cooperation-pact/>
- Rasooldeen, MD. (2014). *2-day weekend stays for private sector*. Arabnews. February 2014. [online] <http://www.arabnews.com/news/520336>
- Razzouk, et al. (2013). *OPEC Keeps Output Target Unchanged, Content With \$100 Oil*. Bloomberg. May 2013. [online] <http://www.bloomberg.com/news/2013-05-31/opec-keeps-output-target-unchanged-content-with-100-oil.html>
- Regeringskansliet. (2014). *Budget för 2014 i siffror*. Regeringskansliet. Januari 2014. [online] <http://www.regeringen.se/sb/d/2548/a/223578>
- Regeringskansliet. (2012). *Förslag till statens budget 2013*. Regeringskansliet. 2012. [online] <http://www.regeringen.se/content/1/c6/19/91/89/7592cd6b.pdf>
- Rogers, J. (2004). *Hot Commodities*. John Wiley & Sons: London
- Ross, M. (2001). *Does oil hinder democracy?* World Politics. April 2001. [online] <http://www.cmsconsultores.com/wp-content/uploads/2012/03/doesoil.pdf>
- Sandrea, R. (2003). *OPEC's Next Challenge – Rethinking their Quota System*. Oil & Gas Journal, Volume 101.29. July 2003. [online] http://www.ipc66.com/publications/OPEC_Nex_Challenge_quota_system.pdf
- Saudi Gazette. (2013). *Madinah traders call young Saudis 'lazy'*. Saudi Gazette. November 2013 [online] <http://www.saudigazette.com.sa/index.cfm?method=home.regcon&contentid=20131118186998>
- Simmons, R, M. (2004). *Twilight in the Desert: The Fading of Saudi Arabia's Oil*. Hudson Institute. September 2004. [online] http://www.wf2020.org/index.cfm?fuseaction=publication_details&id=3473
- Simmons, R, M. (2005). *Twilight in the Desert: The Fading of Saudi Arabia's Oil*. World Energy. Volume 8, Nr 2. 2005. [online] http://www.worldenergyresource.com/articles/pdf/simmons_WE_v8n2.pdf
- Shell. (1985). *The Petroleum Handbook*. Shell International Petroleum Company: London

SIPRI. (2013). Military Expenditure Database. Stockholm International Peace Research Institute. 2013. [online]

http://www.sipri.org/research/armaments/milex/milex_database

Sullivan, K. (2013). *Saudi Arabia struggles to employ its most-educated woman*. Washington post. November 2013. [online]

http://www.washingtonpost.com/world/middle_east/saudi-arabia-struggles-to-employ-its-most-educated-women/2012/11/12/b8f30c34-2a87-11e2-96b6-8e6a7524553f_story.html

Taha, M, S. (2013). *Saudi per capita income estimated to reach SR96, 375*.

Arabnews. September 2013. [online] <http://www.arabnews.com/news/463668>

The Guardian (2008). *US embassy cables: Saudi oil company oversold ability to increase production, embassy told*. The Guardian. February 2008. [online]

<http://www.theguardian.com/business/2011/feb/08/oil-saudi-arabia>

Trofimov, Y. (2007). *The Siege of Mecca, The 1979 Uprising at Islam's Holiest Shrine*. Random House: Toronto

United Press international. (2013). *Saudis rev up plans for renewable energy*.

Upi. Mars 2013 [online] http://www.upi.com/Business_News/Energy-Resources/2013/03/06/Saudis-rev-up-plans-for-renewable-energy/UPI-10491362593301/

Unger, C. (2004). *House of Bush, House of Saud*. Scribner: New York.

Vikdal, J. (2011). *WikiLeaks cables: Saudi Arabia cannot pump enough oil to keep a lid on prices*. The Guardian. September 2011. [online]

<http://www.guardian.co.uk/business/2011/feb/08/saudi-oil-reserves-overstated-wikileaks>

Withnall, A. (2014). *Saudi Arabia declares all atheists are terrorists in new law to crack down on political dissidents*. Independent. April 2014. [online]

<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/saudi-arabia-declares-all-atheists-are-terrorists-in-new-law-to-crack-down-on-political-dissidents-9228389.html>

Woertz, E. (2014). *Trouble in oil paradise: domestic challenges in Saudi Arabia and their global implications*. Energy Post. April 2014. [online]

<http://www.energypost.eu/trouble-oil-paradise-domestic-challenges-saudi-energy-market-global-implications/>

World bank. (2014). GDP Ranking. World bank. April 2014. [online]

<http://data.worldbank.org/data-catalog/GDP-ranking-table>

Yeboah, Y. (2014). *The Arabian Concession - The World that Frank Holmes Made*.

Pennstate College of Earth and Mineral Sciences, Department of Energy

and Mineral Engineering. 2014. [online] <https://www.e-education.psu.edu/egee120/node/241>

Yergin, D. (2008). *The Prize, The Epic Quest for Oil, Money & Power*. Free Press: New York

Yergin, D. (2011). *The Quest, Energy, Security, and the Remaking of the Modern World* The Penguin Press USA: New York

Örn, T. (2007). *1956 blev krisernas och FN:s år*. Svenska Dagbladet. Oktober 2007. [online] <http://www.svd.se/kultur/understrecket/1309650.svd>

Bilaga: karta över Saudiarabien

Källa: Saudi-US Relation Information Service

Saudiarabien har sedan oljeupptäckterna 1938 blivit en av de största oljeekonomierna i världen. Landet har ungefär 18-20 % av världens bevisade oljereserver och har fram till idag varit den globala oljeprisstabilisatorn. De senaste årens stigande oljepris har dessutom gjort Saudiarabien till ett av de rikaste länderna i världen, vilket gett landet stora ekonomiska möjligheter. Trots detta förekommer det växande problem i Saudiarabien som kan eskalera och inte bara drabba landet och regionen, utan även påverka den globala försörjningstryggheten av olja.